

کاربست فنون متن‌کاوی در تحلیل جریان موضوعی مقالات منتشره در مجلات حسابداری ایران

مصطفی قناد^۱

محمد عرب مازار یزدی^۲

محمدحسین صفرزاده بندری^۳

رضا حصارزاده^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۱

چکیده

هدف: توسعه تحصیلات تکمیلی و رشد قابل‌ملاحظه انتشار مقالات در تمام حوزه‌های دانش و بویژه در رشته حسابداری، لزوم توجه به بررسی وضعیت کنونی نشر مقالات علمی را بیش از پیش نمایان می‌سازد. مطالعه روند پژوهش‌های انجام شده از طریق تجزیه و تحلیل موضوعی مقالات منتشرشده در مجلات تخصصی داخلی که مصداقی از نقشه علمی رشته مزبور است، برای سازمان‌ها، پژوهشگران و سیاست‌گذاران علمی اهمیت ویژه‌ای دارد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف تجزیه و تحلیل مقالات منتشرشده در مجلات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در رشته حسابداری از اولین شماره چاپ شده پس از اخذ رتبه علمی تا پایان سال ۱۳۹۹ با استفاده از فنون متن‌کاوی طرح‌ریزی شده است.

روش: از ۴۹۲۴ مقاله انتشاریافته طی سه دهه در ۲۰ مجله حسابداری، تعداد ۴۲۰۱ مقاله که چکیده انگلیسی آنها در تارنمای مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی موجود بود به عنوان نمونه انتخاب و جهت طبقه‌بندی موضوعی مورد استفاده قرار گرفته است. به‌منظور شناسایی مهمترین واژگان بکاررفته در مقالات از الگوریتم وزن‌دهی TF-IDF، برای تعیین موضوعات از الگوریتم مدل‌سازی موضوعی LDA و جهت کاربست الگوریتم‌های متن‌کاوی از زبان برنامه‌نویسی پایتون استفاده شده است.

۱ گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. m_ghanad@sbu.ac.ir

۲ گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. نویسنده مسئول. Marabmazar@sbu.ac.ir

۳ گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. m_safarzadeh@sbu.ac.ir

۴ گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. Hesarzadeh@um.ac.ir

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که حوزه‌های موضوعی بازار سرمایه (۲۹٪)، حسابداری مالی (۲۰٪)، راهبری شرکتی (۱۰٪)، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی (۹٪)، حسابداری مدیریت (۹٪)، حسابرسی (۸٪)، مالی و سرمایه‌گذاری (۷٪)، حسابداری بخش عمومی (۳٪)، آموزش و پژوهش حسابداری (۳٪)، بانکداری و سیستم‌های اطلاعاتی (۲٪) به ترتیب مهمترین حوزه‌های پژوهشی در مجلات حسابداری ایران هستند. بررسی روند انتشار مقالات در هریک از حوزه‌های موضوعی پرتعداد نشان می‌دهد، حوزه‌های موضوعی حسابداری بخش عمومی، حسابرسی، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، حسابداری مدیریت، بانکداری و سیستم اطلاعاتی و آموزش و پژوهش حسابداری رو به رشد، حوزه‌های موضوعی حسابداری مالی، تحقیقات بازار سرمایه و پژوهش‌های حوزه مالی و سرمایه‌گذاری رو به افول و حوزه موضوعی راهبری شرکتی دارای ثبات در نشر می‌باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج بیانگر این است که توجه به موضوعاتی نظیر فناوری و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری، حسابداری بخش عمومی و آموزش و پژوهش حسابداری در مقایسه با سایر حوزه‌های پژوهشی کمتر بوده است؛ چراکه تلاش‌های چندانی برای نشر مقالات در این خصوص صورت نگرفته است؛ بنابراین توجه صاحب‌نظران به سیاست‌گذاری علم و نشر در مجلات ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: پژوهش حسابداری، متن‌کاوی، مجلات حسابداری، سیاست‌گذاری علم، گرایش‌های پژوهشی.

۱- مقدمه

فعالیت‌های پژوهشی محققان ایرانی رشد کمی قابل ملاحظه‌ای داشته است به‌گونه‌ای که طی ۲۰ سال از ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۸ تعداد مقالات علمی از ۱۰۰۰ به ۵۰ هزار رسیده یعنی ۵۰ برابر شده و نرخ رشد آن حتی کشورهای با روند توسعه مثل چین و کره جنوبی و ترکیه را پشت سر گذاشته است (ساده و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین به لحاظ شمار پژوهش‌ها، ایران در جایگاه پانزدهم جهان^۱ قرار دارد (ایسنا، ۱۳۹۹). وضعیت نشر در مجلات داخلی نیز هم‌راستا با شمار مقالات بین‌المللی گسترش یافته است و تاکنون نزدیک به ۱۸۰۰ مجله، غالباً به‌صورت فصل‌نامه، همچنان سالانه انبوهی از مقاله‌ها را به آرشيو دانش ایرانی می‌افزایند (فراستخواه، ۱۳۹۹). همچون سایر حوزه‌های دانش، پژوهش در حسابداری نیز با نرخی بی‌سابقه رو به رشد است. هم به صورت افقی از لحاظ تعداد مجلات منتشرشده در حوزه حسابداری و هم به صورت عمودی از لحاظ تعداد

۱. سرپرست پایگاه استنادی علو. جهان اسلام (ISC) با بیان اینکه بر اساس آمارهای WOS ایران در تولید علم دنیا در سال ۲۰۱۶ در رتبه ۱۸ و ز. سال ۲۰۱۷ تیکنو یعنی سه. ا.ع. الی در رتبه ۱۶ جهانی قرار دارد، گفت: ایران در پایگاه اسکوپوس در سال ۲۰۱۹ و ۱۵. را به خود اختصاص داده است.

سال‌هایی که این مجلات به چاپ رسیده‌اند. براساس فهرست مجلات معتبر استرالیا^۱ در سال ۲۰۱۹، تعداد مجلات حسابداری بالغ بر ۱۲۶ مورد می‌باشد همچنین به‌واسطه جستجویی الکترونیکی در ۳۰ آوریل ۲۰۱۸ صرفاً از ۳۰ مجله با رتبه A* و A در فهرست مذکور، بیش از ۴۰،۰۰۰ مقاله به دست آمد (زنگول و همکاران، ۲۰۲۱). این وضعیت در مجلات داخلی کشور نیز با مقیاسی کوچک‌تر، مشاهده می‌شود. به‌گونه‌ای که در پایان سال ۱۳۹۹ شمار مجلات حسابداری که در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب رسیده است به ۲۰ مورد رسیده است و نسبت به دهه گذشته رشد ۴ برابری داشته است (تعداد مجلات قبل دهه ۹۰، ۵ مورد بوده است). همچنین، تاکنون، بالغ بر ۴۹۲۴ مقاله در مجلات حسابداری در ایران منتشر شده است. ۲. آمار مقالات منتشره در مجلات معتبر حسابداری ایران طی دهه گذشته بیش از ۱۱ برابر شده است (تا سال ۱۳۹۰، تنها ۳۸۹ مقاله چاپ شده بود، حال آنکه از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ بالغ بر ۴۵۳۵ مقاله در مجلات مصوب وزارت عتف در رشته حسابداری به چاپ رسیده است).

عوامل اقتصادی، محیطی، حرفه‌ای و سازمانی بر توسعه حسابداری و پژوهش‌های آن مؤثر هستند (گلیجانی و همکاران، ۱۴۰۰) و از سویی دیگر، حسابداری و پژوهش‌های آن نیز از عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی کشورها می‌باشد (اقدام مزرعه و همکاران، ۱۳۹۸). رشد و توسعه یک رشته علمی که مقدمات پیشرفت جامعه را فراهم می‌سازد با انجام پژوهش‌های مسئله محور و کاربردی میسر است و بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها از جمله اعطای اعتبارات پژوهشی، رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، تدوین آیین‌نامه‌های ارتقای اعضای هیات علمی، کفایت علمی رساله دکتری، جذب دانشجوی دکتری معطوف به وضعیت کنونی پرونده‌های علمی و مقایسه آن با وضع مطلوب می‌باشد؛ بنابراین مطالعه روند پژوهشی در هر رشته علمی، به سیاست‌گذاران، اندیشمندان و دانشجویان در نشان دادن نقاط ضعف، کاستی‌ها و به تصویر کشیدن مسیر پیشرفت و توسعه آن رشته کمک می‌کند؛ به خصوص در فضای پژوهشی کشور ایران که میزان شناخت دانشجویان دکتری حسابداری به عنوان بازیگران خط مقدم پژوهش، از روش‌شناسی پژوهش در سطح ضعیف و غیر مطلوبی می‌باشد (علی‌اصفهانی و همکاران، ۱۴۰۱). بنابراین لزوم انجام پژوهش‌های علم‌سنجی برای جوامع علمی و در هر رشته دانشی بیش از پیش ضرورت یافته است. پژوهش‌های علم‌سنجی به بررسی و تحلیل انتشارات و آثار پژوهشی با هدف ارائه خدمت به سیاست‌گذاری علم، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی دست‌اندرکاران رشته می‌پردازد (نوروزی‌چاکلی، ۱۳۹۸). همگام با گسترش و رشد تعداد مقالات منتشره، بسیاری از پژوهش‌ها به سمت مرور و خلاصه‌سازی یافته‌های مطالعاتی حسابداری خیز برداشته‌اند (زنگول و همکاران، ۲۰۲۱). بررسی پژوهش‌های پیشین در

۱. سالانه توسط شورای روسای دانشکده‌های علوم مالی استرالیا (Australian Business Deans Council) با مخفف فهرست ABDC منتشر می‌شود.

۲. در آمار فوق، از مقالات چاپ شده در مجلات علمی پژوهشی رشته حسابداری پیش از اخذ رتبه علمی پژوهشی، مجلات علمی ترویجی رشته حسابداری، مجلات در آستانه اخذ مجوز، نشریات حرفه‌ای، آگاهی-اطلاع رسانی، مقالات معتبر حسابداری منتشره در مجلات علمی پژوهشی مصوب در رشته مالی و سایر رشته‌های مرتبط و نهایتاً مجلاتی که هم‌زمان با توسعه تحصیلات تکمیلی جهت تولید انبوه مقالات (انتشار بیش از پنج برابر مقالات بودجه شده برای هر مجله در سال) ایجاد شده‌اند صرف نظر شده است.

رشته حسابداری نشان می‌دهد برخی از محققین صرفاً به تحلیل محتوای مجله‌ای خاص طی دوره‌ای زمانی محدود پرداختند (نونهال‌نهر و کاظمی، ۱۳۹۸؛ سلیمانی‌امیری و همکاران، ۱۳۹۹؛ نوبخت، ۱۳۹۹؛ وقفی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بنسون و همکاران، ۲۰۱۵، گافی و هارپ، ۲۰۱۷؛ گوتیر و پارکر، ۲۰۱۷؛ کارنیج و ناپیر، ۲۰۱۷؛ لینلوکه و همکاران، ۲۰۱۷؛ گوآن و همکاران، ۲۰۱۶؛ هاجیسان و همکاران، ۲۰۱۸)؛ گروه دیگری از محققین صرفاً مقالات در حوزه گرایش‌های موضوعی کلی نظیر حسابرسی، حسابداری مدیریت و سایر موارد مطالعه کرده‌اند (ساعی و همکاران، ۱۳۹۴؛ مهربانی و غلامی، ۱۳۹۶؛ حسینی و همکاران، ۱۳۹۸ و لسج و وچلر، ۲۰۱۲؛ نیکومرام و همکاران، ۱۳۸۸؛ اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۱؛ کاشانی‌پور و محسنی، ۱۳۹۶؛ مرادی و صفی‌خانی، ۱۳۹۵ و ون هلدن و اودین، ۲۰۱۶؛ فرگوسن و سیو، ۲۰۱۱). یا موضوعات خاص مرتبط با حسابداری نظیر مدیریت سود، کیفیت افشا و سایر را مورد بررسی قرار داده‌اند (نوبخت، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸؛ نمازی و همکاران، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷؛ حسینی و غلامی، ۱۳۹۶؛ راسل و همکاران، ۲۰۱۷؛ گاو و برین، ۲۰۱۷؛ الشاندی و همکاران، ۲۰۱۸؛ آبرمن و ولت، ۲۰۱۸؛ هاگ و گریو، ۲۰۱۸) و عده‌ای از پژوهشگران گونه‌های متنوعی از نشر تولیدات علمی (شامل پایان‌نامه، رساله یا طرح پژوهشی) به جز مقالات را مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌اند (پادیار، ۱۳۸۰؛ نمازی و ناظمی، ۱۳۸۴ و ۱۳۸۷؛ منصوری و همکاران، ۱۳۹۳). تنها گروه محدودی از پژوهش‌های پیشین سعی داشته‌اند تا نگاهی گسترده و وسیع برای تحلیل محتوای موضوعی مجلات داشته باشند و مقالات متعدد در مجلات مختلف را مورد بررسی قرار دهند (رهنمای رودپشتی، ۱۳۹۱؛ دیان‌دیلمی و بردبار، ۱۳۹۲؛ گرامی‌راد و همکاران، ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴؛ بنی‌طالبی، ۱۳۹۵؛ سرمدی‌نیا، ۱۳۹۶؛ طاهرآبادی و نیک‌نگر، ۱۳۹۷؛ دمسکی و همکاران، ۱۹۹۱؛ چو و هریسون، ۲۰۰۲؛ هاپ‌وود، ۲۰۰۷؛ توتل و دیلارد، ۲۰۰۷؛ هک و جنسن، ۲۰۰۷؛ دانبار و وبر، ۲۰۱۴؛ دامی و همکاران، ۲۰۱۸ و مک‌میلان و کیسی، ۲۰۱۸). لیکن روش مورد استفاده این پژوهشگران، رویکردهای سنتی و دستی بوده و همچنین چند سال از انجام این پژوهش‌ها می‌گذرد و برای تازه‌سازی سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها ضروری است تا پژوهشی نو و به‌روز انجام شود؛ چراکه روند سریع رشد مقالات حسابداری و گسترش گرایش‌های پژوهشی که به دلیل تغییرات قانونی، تکنولوژیک و زیست‌محیطی ایجاد شده‌اند، فرآیند مرور و بررسی پیشینه را با چالش‌هایی مواجه کرده است. از دیگر سو، برای بررسی متون علمی، شاهد حجم عظیمی از داده هستیم و استفاده از روش‌های سنتی و دستی که در گذشته برای بررسی ساختار و تحلیل روند موضوعی پژوهش‌ها از طریق روش‌هایی نظیر تحلیل محتوا و رویکردهای علم‌سنجی بکار گرفته می‌شد، امکان‌پذیر نخواهد بود یا با پذیرش خطای پردازش دستی مقدر می‌باشد. بنابراین همگام با توسعه و پیشرفت علوم رایانه‌ای، افزایش دسترسی‌پذیری به اینترنت و همچنین توسعه فناوری‌های پردازش متن و یادگیری ماشین به دلیل دارا بودن توان بالا در تحلیل داده‌های بزرگ سبب شد تا رویکردهای متن‌کاوی برای شناسایی روند موضوعی پژوهش‌ها استفاده شود (لی و همکاران، ۲۰۱۸). مدل‌سازی موضوعی و متن‌کاوی، روش آماری است که انتشارات و مدارک را برای شناسایی مضامین

یا موضوعات آنها بررسی می‌نماید (بیلی، ۲۰۱۲) همچنین قادر به تحلیل تکامل موضوعات با گذشت زمان می‌باشد (وانگ و همکاران، ۲۰۱۲ و آبرامسون و همکاران، ۲۰۱۴). بنابراین همانطور که پیشتر بیان شد، پژوهش‌های پیشین که به بررسی و مرور موضوعات یا مجلات حسابداری پرداخته‌اند، توجه کمتری به انجام مطالعه‌ای با نگرش جامع از مقالات حسابداری که زمینه‌ها و موضوعات پرتعداد را در طول سالیان متمادی برجسته می‌کند، داشته‌اند. اکنون باتوجه به اینکه بیش از ۲۰ سال از چاپ مقاله پژوهشی در اولین مجله حسابداری ایران^۱ که در سال ۱۳۷۹ موفق به اخذ رتبه علمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گشت، می‌گذرد و در این سالها تعداد مجلات و مقالات به صورت قابل توجهی گسترش یافته‌اند؛ تحلیل مقالات منتشره در مجلات مزبور ضروری است و استفاده از رویکرد متن‌کاوی این امکان را فراهم می‌کند که با پردازش سیستمی، تصویر مناسبی از حیث گرایش‌های موضوعی پرتعداد جامعه علمی رشته حسابداری در ایران ارائه شود. بنابراین پژوهش حاضر در پاسخ به این سوال که مقالات در مجلات معتبر حسابداری ایران، غالباً در چه موضوعاتی منتشر می‌شوند، سیر تاریخی آنها چگونه است و مجلات در نشر مقالات در گرایش‌های موضوعی چگونه نقش‌آفرینی کرده‌اند؛ برآمده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بررسی تاریخ پژوهش در هر حوزه دانشی نشانگر آن است که در گذر زمان چه موضوعات اصلی و فرعی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و چه تغییرات اصلی در گرایش‌های پژوهشی آن رشته علمی حادث شده و به دنبال آن چه شرایط خاصی بر محدوده انتشار آثار هر حوزه حاکم بوده است. بررسی موضوعات پژوهشی هر رشته گویای این مطلب است که طی دوره‌های زمانی مختلف به چه موضوع‌هایی بیشتر یا کمتر پرداخته شده است، کدام موضوع‌ها دارای محبوبیت بیشتری بوده (موضوع‌های داغ^۲) و کدام موضوع‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. هنگامی که توجه کاستی‌های پژوهش در موضوع‌هایی خاص تعیین شد، میتوان خط‌مشی پژوهش‌های آتی را طوری طراحی نمود که شکاف‌های موضوعی موجود در حوزه‌های اصلی و موضوع‌های پنهان درون یک ساختار علمی کشف و آشکار گردد و به موضوع‌های کمتر پرداخته شده و توسعه نیافته توجه بیشتری معطوف گردد (حیدری و همکاران، ۱۳۹۶). در همین راستا، شناخت ساختار، مفهوم، سابقه، چارچوب، دامنه اجرا و کارکردهای هر علم و همچنین، تحلیل و بررسی جایگاه و روابط آن علم در زنجیره به‌هم تنیده علوم بشری و به ویژه ارتباط آن با حوزه‌های میان‌رشته‌ای از جایگاه برجسته‌ای برخوردار است (عابدی و

۱- اولین مجله‌ای که در ایران به صورت تخصصی اقدام چاپ مقالات پژوهشی در رشته حسابداری کرد، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی (نام قدیم: بررسی‌های حسابداری) وابسته به دانشگاه تهران بود که از سال ۱۳۷۱ اقدام به چاپ مقاله کرد و از سال ۱۳۷۹ موفق به اخذ رتبه علمی از کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گشت.

۲- موضوع‌های داغ (Hot Topics) در واقع جذاب‌ترین سؤالات پژوهشی بوده و برای محققان اهمیت و محبوبیت بیشتری دارند و منعکس‌کننده گرایش‌های پژوهشی پرتعداد هستند. موضوعات داغ بسته به شرایط زمانی و پارادایم‌های رخ داده تغییرپذیرند و از شاخص‌های مهم در تعیین روند موضوعی در رشته‌های علمی و کشف موضوعات نوظهور محسوب می‌شوند (دنگ و فانگ، ۲۰۱۶).

همکاران، ۱۳۹۰) و اهمیت آن در تعیین سیاست‌های کلان و وضع راهبردهای اساسی، تعیین گرایش‌های پژوهشی و تبیین جایگاه حرفه‌ای هر رشته علمی نمود پیدا می‌کند. برای سیاست‌گذاری در پژوهش بایستی ابتدا پژوهش‌های انجام شده در آن رشته علمی را رصد کرد، به پراکندگی پژوهش‌ها واقف گردید و سپس با تکیه بر نقاط قوت، درصد رفع خلأها و کاستی‌ها برآمد (یوسفی، ۱۳۷۹). تولیدات پژوهشی انواع گوناگونی نظیر رساله‌ها، پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی و مقالات علمی و خبری را شامل می‌شود. با توجه به اینکه نشریات علمی آخرین دستاوردهای علمی و یافته‌های پژوهشی را در کوتاه‌ترین زمان ممکن منتشر می‌کنند و برخلاف مقالات خبری، فرآیند داوری دقیقی را طی می‌کنند؛ یکی از مهمترین قالب‌های انتشار تولیدات علمی هستند. از طرفی دسترسی‌پذیری به سایر تولیدات پژوهشی ناممکن یا با دشواری همراه است و همچنین در بسیاری از مواقع نتایج انواع اینگونه تولیدات علمی در قالب مقاله علمی نیز منتشر می‌شوند، بنابراین انتظار می‌رود مقالات علمی منتشر شده در مجلات معتبر علمی، نماینده مناسبی از تولیدات پژوهشی یک رشته علمی باشند و تحلیل و مطالعه محتوای این مقالات بتواند در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های آینده آن رشته علمی نقش بسزایی داشته باشد.

کمیسیون نشریات علمی به عنوان زیرمجموعه‌ای از معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری متولی صدور مجوز برای نشریات علمی می‌باشد. پیش از تصویب آیین‌نامه نشریات علمی در ۹ اردیبهشت ۱۳۹۸، این کمیسیون فهرست نشریات را براساس اعتبار (علمی-پژوهشی یا علمی-ترویجی) و تاریخ تصویب به تفکیک حوزه‌های دانشی منتشر می‌کرد. در آخرین فهرست که در تاریخ ۲ اردیبهشت ۱۳۹۸ در تارنمای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منتشر شده است، ۱۹ نشریه به عنوان نشریه‌های معتبر رشته حسابداری فهرست شده است. خاطر نشان می‌گردد در این فهرست، مجله مطالعات حسابداری و حسابرسی وابسته به انجمن حسابداری ایران نیز به عنوان تنها مجله یا رتبه علمی-ترویجی اعلام شده بود. با تصویب آیین‌نامه نشریات علمی در ۱۳۹۸/۲/۹، دسته‌بندی نشریات به علمی-پژوهشی و علمی-ترویجی رسماً لغو و صرفاً رتبه «علمی» به مجلات اطلاق گشت و سپس براساس شیوه‌نامه ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات علمی مصوب ۲ شهریور ۱۳۹۸ مقرر شد تا رتبه‌های الف، ب، ج و د پس از فرآیند ارزیابی به صورت سالانه و پویا به نشریه اختصاص داده شود. پس از بررسی پرتال نشریات علمی در پایان سال ۱۳۹۹، مشخص شد که آخرین نشریه معتبر که موفق به اخذ گواهی ورود به فرآیند ارزیابی و رتبه‌بندی در رشته حسابداری شده است، مجله حسابداری، حسابرسی و مالی ایران^۱ وابسته به دانشگاه فردوسی مشهد است که به زبان انگلیسی منتشر شده و در زمستان ۱۳۹۸ موفق به اخذ رتبه علمی توسط کمیسیون نشریات علمی شد. بنابراین می‌توان اذعان داشت تا پایان سال ۱۳۹۹ در رشته حسابداری ۲۰ نشریه علمی معتبر منتشر شده است.

¹ Iranian Journal of Accounting, Auditing and Finance

طبق تعریف آیین‌نامه نشریات علمی (۱۳۹۸)، مجله علمی، مجله‌ای است که با هدف گسترش ارتباطات علمی، هدفمندسازی پژوهش و فناوری، پیشرفت و ترویج علم یافته‌های تازه و دستاورد پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای را در قالب مقاله‌های علمی منتشر می‌نماید و مقاله علمی را گزارشی دقیق از فعالیت‌های پژوهشی اصیل می‌داند که از دو ویژگی اصالت و ابداع برخوردار و با هدف پیشبرد مرزهای علم و فناوری، انتشار یافته‌های پژوهش و فناوری یا ارتقای سطح دانش استفاده‌کنندگان ارائه شود. مقاله‌های علمی، دانش پیشرفته و مدرن منتج از اکتشافات علمی و همچنین توسعه‌های فناورانه را ثبت می‌کنند؛ بنابراین به وسیله آنها می‌توان شکاف‌های علمی را شناسایی کرده و فرصت‌های دانش‌افزایی را بررسی کرد (وانگ و همکاران، ۲۰۱۵).

سالانه در سرتاسر جهان مستندات علمی زیادی توسط پژوهشگران، استادان و دانشجویان دانشگاه‌های مختلف تولید می‌شوند که اغلب دربرگیرنده مطالب مهم و مفید بوده و در قالب‌های متنی منتشر می‌شوند. با توجه به افزایش روزافزون مقالات علمی و با توجه به حجم عظیم مقالات منتشرشده، ارزیابی و بررسی تک‌تک مقالات و استخراج دستی اطلاعات و دانش از این حجم عظیم از متون، کاری غیرممکن یا بسیار دشوار است. با این وجود شناسایی الگوها و استخراج دانش بالقوه در حجم زیاد داده‌های متنی، یک امر مهم در زمینه‌های علمی مختلف محسوب می‌شود (هاشمی و همکاران، ۲۰۱۵). با توجه به ظهور فضای دیجیتال و گسترش رو به رشد تولید متون در این محیط، برای مدیریت بهتر حجم عظیم مدارک الکترونیکی نیاز به استفاده از تکنیک‌ها و رویکردهای تجزیه و تحلیل جدیدی است که بتواند به صورت خودکار سازماندهی، جستجو، نمایه‌سازی و مرور مجموعه‌های بزرگ را میسر نماید (هووانگ و لی، ۲۰۱۷). از این‌رو ارائه ابزارها و فونونی که با بررسی خودکار متون بتوانند تحلیلی روی آنها انجام دهند، منجر به شکل‌گیری حوزه متن‌کاوی شده است. این حوزه تمام فعالیت‌هایی که به نوعی به دنبال استخراج دانش از متن هستند را شامل می‌شود (هاشمی و همکاران، ۲۰۱۵).

متن‌کاوی به تحلیل هوشمند متن، داده‌کاوی متنی یا کشف دانش از متن نیز مشهور است و به طور کلی به فرآیند استخراج دانش و اطلاعات مورد علاقه و مهم از مجموعه متنی غیرساختاریافته اشاره دارد (ربهول‌شوهمان و همکاران، ۲۰۱۲؛ رودریگز و همکاران، ۲۰۱۶). همچنین شناسایی الگوها و استخراج دانش بالقوه در حجم زیاد داده‌های متن، یک امر مهم در زمینه‌های علمی مختلف محسوب می‌شود (کاو و پوت، ۲۰۰۷).

در ابتدا برخی از محققان بیان نمودند که مدلسازی موضوعی می‌تواند یک ابزار سودمند برای استخراج اطلاعات از داده‌های متنی باشد (هافمن، ۱۹۹۹). پس از آن، برخی دیگر بر مبنای نتایج به دست آمده در مطالعات خود نشان دادند که مدلسازی موضوعی نه تنها سودمند بوده؛ بلکه نسبت به بسیاری از رویکردهای سنتی و روش‌های مبتنی بر خوشه‌بندی نیز عملکرد بهتری در امر بازیابی اطلاعات دارند (وی و کرافت، ۲۰۰۶). مدل‌سازی موضوعی که ابزاری قابل‌اعتماد و کاربردی برای پژوهش‌های علم‌سنجی نیز محسوب

می‌گردد (یاو و همکاران، ۲۰۱۴)؛ در پاسخ به نیاز پژوهشگران برای کاوش و جستجو در میان مجموعه عظیم متون علمی و همچنین معرفی روشی ساخت‌یافته و خودکار جهت شناسایی موضوعات موجود در محتوای متون مطرح گردیده است؛ کاری که روش‌های سنتی و دستی از عهده آن بر نمی‌آیند، اما مدل‌سازی موضوعی توانمندی انجام آن‌را به خوبی دارد (سریو استاو و سهامی، ۲۰۰۹) باتوجه به کاربرد مدل‌سازی موضوعی در درک ساختار موضوعی، ارتباطات بین اسناد و گرایش‌های پژوهشی، این ابزار دارای پتانسیل بالایی در تولید ایده‌های پژوهشی، تشویق به همکاری پژوهشگران و به طور کلی در حوزه سیاست‌گذاری علمی و پژوهشی داراست (صاحب و صاحب، ۲۰۱۹). بنابراین، پیشرفت‌های اخیر در متن‌کاوی و پردازش زبان طبیعی^۱ امکان دستیابی به تصویری جامع‌تر از مقالات حسابداری منتشره را امکان‌پذیر می‌سازد. پردازش زبان طبیعی بخش عمده‌ای از محتوای خود را از زبان‌شناسی، علوم رایانه و هوش مصنوعی وام می‌گیرد و تعاملات بین رایانه‌ها و زبان طبیعی انسان را تسهیل می‌کند (زنگول و همکاران، ۲۰۲۱). متن‌کاوی شامل فرآیندهای نیمه‌خودکار مبتنی بر پردازش زبان طبیعی است که امکان تحلیل درست و سریع از حجم بزرگی از داده‌های ساختاریافته و ساختاریافته را به دست می‌دهد و برای استخراج الگوها از متون به وسیله تعیین کلیدواژه‌هایی از طریق ویژگی‌های معناساختی و قرابت استفاده آنها در جملات می‌باشد.

پژوهش‌های پیشین که در زمینه مرور و خلاصه‌سازی یافته‌های پژوهش‌های حسابداری صورت گرفته است؛ به واسطه عدم ظهور یا کاربرد ابزارهای جدید فناوری نظیر متن‌کاوی، با بهره‌گیری از رویکردهای سنتی به صورت دستی و متکی به فرد اجرایی شده است و افزون بر اینکه فرآیندی سخت، پرهزینه و با صرف زمانی طولانی حادث گشته، لاجرم با خطای انسانی نیز همراه بوده است. بنابراین محققین در این گونه مطالعات از انتخاب نمونه‌ای وسیع و جامع اجتناب می‌کردند. برای نمونه گروهی از محققین نظیر نونهال‌نهر و کاظمی (۱۳۹۸)، سلیمانی‌امیری و همکاران (۱۳۹۹)، نوبخت (۱۳۹۹)، وقفی و همکاران (۱۳۹۹)، (بنسون و همکاران، ۲۰۱۵)، گافی و هارپ (۲۰۱۷)، گوتیر و پارکر (۲۰۱۷)، کارنیج و ناپیر (۲۰۱۷) و لینلوکه و همکاران (۲۰۱۷) صرفاً به تحلیل محتوای مجله‌ای خاص طی دوره‌ای زمانی محدود پرداختند. برای نمونه جامعه هدف در پژوهش نونهال‌نهر و کاظمی (۱۳۹۸) مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، سلیمانی‌امیری و همکاران (۱۳۹۹) مجله پژوهش‌های تجربی حسابداری، نوبخت (۱۳۹۹) مجله پیشرفت‌های حسابداری و حسابرسی، وقفی و همکاران (۱۳۹۹) مجله حسابداری دولتی و بنسون و همکاران (۲۰۱۵) مجلاتی از آسیا، گافی و هارپ (۲۰۱۷) مجله تحقیقات حسابداری مدیریت^۲، گوتیر و پارکر (۲۰۱۷) و کارنیج و ناپیر (۲۰۱۷) مجله

^۱ Natural Language Processing (NLP)

^۲ The Journal of Management Accounting Research

حسابداری، حسابرسی و پاسخگویی^۱، لینلوکه و همکاران (۲۰۱۷) مجلاتی از اقیانوس آرام و گوآن و همکاران (۲۰۱۶) و هاچیسان و همکاران (۲۰۱۸) مجلات تخصصی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری آ بوده است. برخی از محققین مقالات حوزه موضوعی خاص از حسابداری را مورد بررسی قرار داده‌اند. حوزه‌های موضوعی خاص مورد بررسی شامل حوزه موضوعی حسابرسی (ساعی و همکاران، ۱۳۹۴؛ مهربانی و غلامی، ۱۳۹۶؛ حسینی و همکاران، ۱۳۹۸ و لسج و وچلر، ۲۰۱۲)، حوزه موضوعی حسابداری مدیریت (نیکومرام و همکاران، ۱۳۸۸؛ اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۱؛ کاشانی پور و محسنی، ۱۳۹۶)، حوزه موضوعی حسابداری بخش عمومی (مرادی و صفی‌خانی، ۱۳۹۵ و ون هلدن و اودین، ۲۰۱۶)، حوزه موضوعی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری (فرگوسن و سیو، ۲۰۱۱) و حوزه‌های موضوعی خاص‌تر در رشته شامل حسابداری رفتاری و اخلاق (نویخت، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸؛ نمازی و همکاران، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷)، مدیریت سود (حسینی و غلامی، ۱۳۹۶)، حسابداری زیست‌محیطی (راسل و همکاران، ۲۰۱۷)، سیاست افشا (گاو و برین، ۲۰۱۷)، گزارشگری ریسک (الشاندی و همکاران، ۲۰۱۸)، گرامت اجرایی (آبرمن و ولت، ۲۰۱۸) و مشارکت دولتی و خصوصی (هاگ و گریو، ۲۰۱۸) بوده که توسط این محققین تحلیل محتوا شده است.

برخی از محققین نظیر پادیار (۱۳۸۰)، نمازی و ناظمی (۱۳۸۴ و ۱۳۸۷) منصور و همکاران (۱۳۹۳) گونه‌های متنوعی از نشر تولیدات علمی (شامل پایان‌نامه، رساله یا طرح پژوهشی) به جز مقالات را مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌اند؛ برای نمونه پادیار (۱۳۸۰) در ۳۷۱ پایان‌نامه دانشگاهی، نمازی و ناظمی (۱۳۸۴) و (۱۳۸۷) در ۴۰۵ مقاله و پایان‌نامه دانشگاهی انتشار یافته طی سالهای ۱۳۷۰ الی ۱۳۸۲، منصور و همکاران (۱۳۹۳) به تحلیل محتوای ۱۱۵ رساله دکتری دفاع شده در دانشگاه‌های دولتی طی سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۱ پرداخته است.

برخی از محققین از قبیل رهنمای رودپشتی (۱۳۹۱)، دیانتی دیلمی و بردبار (۱۳۹۲)، گرامی‌راد و همکاران (۱۳۹۳ و ۱۳۹۴)، بنی‌طالبی (۱۳۹۵)، سرمدی‌نیا (۱۳۹۶)، طاهرآبادی و نیک‌نگر (۱۳۹۷)، دمسکی و همکاران (۱۹۹۱)، چو و هریسون (۲۰۰۲)، هاپوود (۲۰۰۷)، توتل و دیلارد (۲۰۰۷) هک و جنسن (۲۰۰۷)، دانبار و وبر (۲۰۱۴)، دامی و همکاران (۲۰۱۸) مک‌میلان و کیسی (۲۰۱۸)، یوجل (۲۰۲۱) نیز سعی کردند تا نمونه کاملی از مقالات منتشر شده در طیف گسترده‌تری از مجلات را انتخاب و تحلیل کنند، لیکن باید توجه داشت، بازه زمانی مقالات تحلیلی طولانی نبوده، آسیب‌های مربوط به روش تحلیل محتوا به صورت دستی متوجه ایشان بوده و نهایتاً لازم است تا پژوهش ایشان به‌روز مورد استفاده صاحب‌نظران، دست‌اندرکاران و سیاست‌گذاران علمی قرار گیرد. خلاصه‌ای از یافته‌های پژوهش ایشان در جدول ۱ درج شده است. لازم به ذکر است در خصوص تحلیل موضوعی مقالات، یوجل (۲۰۲۱) با تحلیل ۳۶۰۲ مقاله حسابداری منتشر شده در ۲۲۱ مجله کشور ترکیه طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ به این نتیجه دست یافتند که حوزه‌های موضوعی

^۱ Accounting, Auditing & Accountability

^۲ Journal of Information Systems

مورد توجه به ترتیب عبارتند از تحقیقات مالی و بازار سرمایه (۱۱۱۲-۳۱)، حسابرسی (۷۱۳: ۲۰٪)، حسابداری مالی (۵۵۶: ۱۵٪)، آموزش حسابداری (۴۲۶: ۱۲٪)، راهبری شرکتی (۳۹۷: ۱۱٪)، حسابداری مدیریت (۲۵۲: ۷٪) و در نهایت پژوهش‌های سیستم اطلاعاتی حسابداری (۱۰۵-۳٪) و حسابداری بخش عمومی (۴۱-۱٪) قرار دارد.

بنابراین افزون بر اینکه نمونه مورد استفاده در پژوهش‌های پیشین محدود بوده است، روش تحلیل این پژوهش‌ها نیز به صورت دستی و نه سیستمی بوده است به عبارتی محقق با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوا، خودش دست به طبقه‌بندی مقالات بر اساس سطح دانشی می‌زده است. هیچ یک از تحقیقات حسابداری از پیشرفت‌های فناوری و تحلیلی در مشخص کردن زمینه‌ها و موضوعات پرتطرفدار در حسابداری به اندازه لازم بهره نبرده است. تنها پژوهشی که در نمونه‌ای گسترده و با استفاده از روش سیستمی (متن کاوی) به طبقه‌بندی گرایش‌های موضوعی مقالات حسابداری پرداخته است، زنگول و همکاران (۲۰۲۱) است که در پی تعیین موضوعات و گرایش‌های موضوعی مقالات پژوهشی در ۳۰ مجله برتر حسابداری با استفاده از پردازش زبان طبیعی و رویکرد متن کاوی موفق به استخراج ۱۵ خوشه مجزا برای ۱۶۴۴۹ مقاله دارای چکیده منتشر شده در ۲۰ سال اخیر در فهرست مجلات معتبر استرالیا شدند. ایشان حوزه‌های پژوهشی (۱) حسابداری، (۲) حسابرسی، (۳) حاکمیت شرکتی، (۴) مسئولیت اجتماعی شرکتی، (۵) تأمین مالی بدهی و (۶) بازارها و پیش‌بینی مالی را به عنوان خوشه‌های رو به رشد، حوزه‌های پژوهشی (۱) بازارهای سرمایه، (۲) گزارشگری مالی، (۳) آموزش حسابداری، حرفه و تنوع‌بخشی خدمات، (۴) سود و بازار، (۵) تاریخ حسابداری و سرمایه‌داری را به عنوان خوشه‌های رو به افول و حوزه‌های پژوهشی (۱) حسابداری مدیریت، (۲) استانداردهای بین‌المللی حسابداری، (۳) مالیات و (۴) حسابداری بخش عمومی را به عنوان خوشه‌های باثبات در مقالات منتشر شده در مجلات معتبر طبقه‌بندی کردند. در پژوهش حاضر، برای اولین بار نسبت به طبقه‌بندی موضوعی کلیه مقالات منتشر شده در مجلات حسابداری معتبر داخلی از بدو تأسیس تا پایان سال ۱۳۹۹ با استفاده از رویکرد متن کاوی اقدام شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱. خلاصه پیشینه پژوهش مرتبط با بررسی و تحلیل موضوعی مقالات منتشره در مجلات حسابداری و مالی ایران

ردیف	پژوهشگر (سال تحقیق)	جزئیات اطلاعات مورد بررسی در پژوهش				خلاصه نتایج در خصوص درصد مقالات منتشره در حوزه های موضوعی مختلف								
		آخرین سال	تعداد سنوات	تعداد مجلات	تعداد مقالات	روش تحقیق	حسابداری مالی	حسابداری مدیریت	حسابرسی	حسابداری مالی	مالیات	آموزش حسابداری	حاکمیت شرکتی	حسابداری رفتاری
۱	رهنمای رودپشتی (۱۳۹۱)	۱۳۹۰	۲۰	۱۱	۱۱۵۴	تحلیل محتوا	۲۹٪	۲۲٪	۱۴٪	۵٪	۲۴٪	-	-	۶٪
۲	دیانتی و بردبار (۱۳۹۲)	۱۳۹۰	۴	۳	۲۶۳	تحلیل محتوا	۷۵٪	۴٪	۸٪	۱٪	-	-	۱٪	۱۱٪
۳	گرامی‌راد و همکاران (۱۳۹۳)	۱۳۹۲	۶	۱۷	۱۲۴۱	تحلیل محتوا	۵۳٪	۶٪	۸٪	۱٪	۲۷٪	-	-	۵٪
۴	سرمدی‌نیا (۱۳۹۶)	۱۳۹۵	۲۵	۱۴	۳۰۷۶	تحلیل محتوا	۳۱٪	۱۰٪	۱۴٪	۳٪	۳۰٪	۲٪	۶٪	۳٪
۵	نوبخت و نوبخت (۱۳۹۷)	۱۳۹۷	۱۴	۱	۱۷۰	تحلیل محتوا	۷۹٪	۴٪	۱۰٪	۳٪	-	-	۳٪	-
۶	طاهرآبادی و نیک‌نگر (۱۳۹۷)	۱۳۹۶	۱	۸	۲۴۰	تحلیل محتوا	۱۰٪	۶٪	۱۷٪	۳٪	۶۴٪	-	-	-
۷	نونهال‌نهر و کاظمی (۱۳۹۸)	۱۳۹۶	۲۶	۱	۵۴۸	تحلیل محتوا	۵۹٪	۹٪	۱۲٪	-	-	۱٪	-	۱۳٪
۸	نوبخت (۱۳۹۹)	۱۳۹۷	۲۷	۱	۵۶۳	تحلیل محتوا	۷۲٪	۵٪	۱۳٪	۲٪	-	-	۴٪	-
۹	سلیمانی امیری و همکاران (۱۳۹۹)	۱۳۹۷	۸	۱	۲۴۳	تحلیل محتوا	۵۸٪	۱۲٪	۱۱٪	-	-	۲٪	-	۹٪
۱۰	وقفی و همکاران (۱۳۹۹)	۱۳۹۸	۶	۱	۸۸	تحلیل محتوا	۸٪	۵٪	۱۲٪	۵۰٪	۱۰٪	۱۰٪	-	۵٪

* علامت خط تیره (-) به معنی آن است که محققین در طبقه‌بندی خود به این موضوع (دسته) توجهی نکرده‌اند و مقالات این دسته موضوعی را در سایر طبقات جای داده‌اند.

** با بررسی جدول فوق مشخص خواهد شد، آخرین سالی که تحلیل محتوای مقالات منتشرشده در مجلات داخلی انجام شده است، سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ بوده است که مختص تحلیل محتوا صرفاً در یک مجله خاص بوده است؛ همچنین بیشترین تعداد مقاله‌ای که طبقه‌بندی موضوعی شده است در پژوهش سرمدی‌نیا (۱۳۹۶) بوده که ۳۰۷۶ مقاله پرداخته است. بنابراین لزوم انجام پژوهش حاضر با جامعه‌های بزرگ‌تر، داده‌هایی به‌روزتر و با روشی نو (متن‌کاوی) احساس می‌شود

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۳- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با بهره‌گیری از رویکرد اکتشافی و توصیفی به تحلیل مقالات منتشرشده در مجلات معتبر حسابداری ایران پرداخته است. این مطالعه به دلیل استفاده از فنون متن کاوی یک مطالعه اکتشافی است. متن کاوی یک روش اکتشافی داده‌محور است که جهت یافتن الگوها و روندها در مجموعه‌ای از داده‌های عظیم مورد استفاده قرار می‌گیرد (هستی و همکاران، ۲۰۰۹). روش متن کاوی مورد استفاده در این پژوهش برگرفته از چارچوب طراحی شده توسط ژانگ و چن (۲۰۱۵) و توسعه‌یافته توسط سالوم و همکاران (۲۰۱۸) می‌باشد. مراحل در شکل ۱ تصویر شده و شامل استخراج متون، پیش‌پردازش، عملیات متن کاوی و پس‌پردازش است.

شکل ۱. چارچوب متن کاوی بکار گرفته شده در این پژوهش

منبع: ژانگ و چن (۲۰۱۵) و سالوم و همکاران (۲۰۱۸)

مراحل مربوط به استخراج متون و نمونه‌گیری در ادامه ذکر شده است؛ در خصوص پیش‌پردازش متن لازم به توضیح است که مشابه با پژوهش زنگول و همکاران (۲۰۲۱) و داستانی و همکاران (۲۰۲۱) نسبت به حذف کلمات زائد^۱ اقدام شده است. به جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اجرای الگوریتم‌های متن کاوی، تصویرسازی نتایج الگوریتم‌ها مانند ترسیم شکل ابرواژگان^۲ و ترسیم نمودار روند انتشار موضوعات از زبان برنامه‌نویسی پایتون^۳ و کتابخانه‌های متن کاوی از جمله ابزار زبان طبیعی^۴ و جنسیم^۵ استفاده شده است؛ چرا که یک ابزار متن کاوی منبع‌باز^۶ است و دارای نحو ساده^۷، کم‌حجم، ماهیت چندمنظوره و سهولت توسعه است و کتابخانه‌های متنوعی را در اختیار کاربر قرار می‌دهد (رهوک و سوچکا، ۲۰۱۰).

¹ Stop Words

² Word Cloud

³ Paython

⁴ Natural Language Toolkit- NLTK

⁵ Gensim

⁶ open Source

⁷ Syntax

در گام اول استخراج متون صورت گرفته است؛ بدین صورت که ابتدا فهرستی از مجلات تخصصی حسابداری مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با توجه به توضیحات جدول ۲ استخراج شده است:

جدول ۲. تشریح مراحل اولیه نمونه‌گیری مجلات معتبر حسابداری در ایران

گام‌ها	توضیح	تعداد نشریات گروه حسابداری
گام اول	مراجعه به آخرین فهرست (۲ اردیبهشت ۱۳۹۸) نشریات علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی مصوب کمیسیون نشریات علمی	۱۸ نشریه علمی پژوهشی
گام دوم	مراجعه به آیین‌نامه نشریات علمی مصوب ۲ اردیبهشت ۱۳۹۸	تبدیل رتبه نشریه مطالعات حسابداری و حسابرسی وابسته به انجمن حسابداری از علمی ترویجی به رتبه علمی از ابتدای سال ۱۳۹۸
گام سوم	مراجعه به تارنمای نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در پایان سال ۱۳۹۹	اضافه شدن نشریه حسابداری، حسابرسی و مالی ایرانیان وابسته به دانشگاه فردوسی از ابتدای سال ۱۳۹۹ به فهرست مجلات معتبر

منبع: یافته‌های پژوهشگر

پس از استخراج فهرست مجلات معتبر حسابداری، با مشاهده مستقیم به وبسایت مجلات، کلیه مقالات منتشرشده توسط این نشریات از زمان ورود به فهرست مجلات معتبر وزارت عتف تا پایان سال ۱۳۹۹ استخراج شده و به عنوان جامعه هدف در بررسی مقاله حاضر مورد توجه بوده است. جدول ۳ عنوان، صاحب‌امتیاز، سال شروع بکار، رتبه علمی و تعداد مقالات منتشره مجلات معتبر حسابداری داخلی را شامل می‌شود:

جدول ۳. فهرست مجلات معتبر حسابداری در ایران تا پایان سال ۱۳۹۹

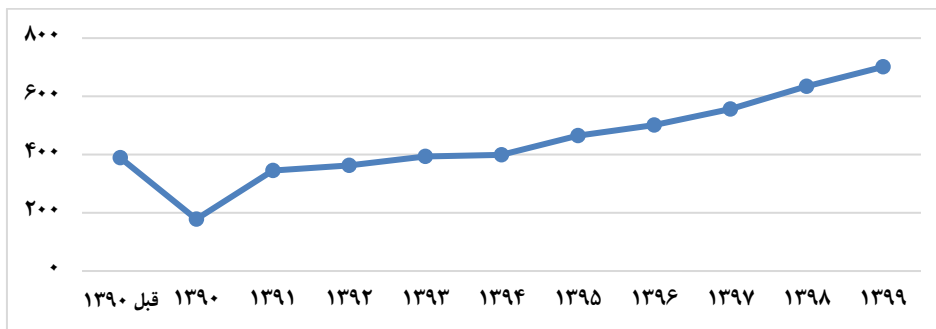
ردیف (کد)	نام مجله - صاحب امتیاز	سال شروع (اخذ رتبه علمی)	رتبه علمی مجله (سال ۱۳۹۹)	تعداد مقالات منتشره (تا پایان سال ۱۳۹۹)
۱	بررسی‌های حسابداری و حسابرسی - دانشگاه تهران	*۱۳۸۱	ب	۵۰۴
۲	پژوهش‌های تجربی حسابداری - دانشگاه الزهراء (س)	۱۳۹۱	الف	۳۷۴
۳	پژوهش‌های حسابداری مالی - دانشگاه اصفهان	۱۳۸۸	ب	۳۰۲
۴	پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی - دانشگاه آزاد اسلامی	۱۳۹۱	ج	۳۰۳
۵	پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی - سازمان حسابرسی	۱۳۹۵	ج	۷۹

ردیف (کد)	نام مجله - صاحب امتیاز	سال شروع (اخذ رتبه علمی)	رتبه علمی مجله (سال ۱۳۹۹)	تعداد مقالات منتشره (تا پایان سال ۱۳۹۹)
۶	پیشرفت‌های حسابداری - دانشگاه شیراز	۱۳۷۸**	ب	۱۹۴
۷	تحقیقات حسابداری و حسابرسی - انجمن حسابداری ایران	۱۳۸۷	ب	۴۴۸
۸	دانش حسابداری - دانشگاه شهید باهنر	۱۳۸۸	ب	۳۱۷
۹	دانش حسابداری مالی - دانشگاه امام خمینی (ره)	۱۳۹۳	ب	۲۰۴
۱۰	دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت - انجمن حسابداری مدیریت	۱۳۹۱	ب	۴۶۱
۱۱	دانش حسابرسی - دیوان محاسبات	۱۳۹۰***	ج	۳۷۷
۱۲	دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری - دانشگاه خوارزمی	۱۳۹۵	الف	۱۰۰
۱۳	حسابداری دولتی - دانشگاه پیام نور	۱۳۹۴	ب	۹۳
۱۴	حسابداری مالی - دانشگاه آزاد اسلامی	۱۳۹۱	ب	۲۳۶
۱۵	حسابداری مدیریت - دانشگاه آزاد اسلامی	۱۳۹۰	فاقد ارزیابی	۳۳۳
۱۶	مطالعات تجربی حسابداری مالی - دانشگاه علامه طباطبایی	۱۳۹۱	ب	۲۵۲
۱۷	مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت - انجمن مهندسی مالی	۱۳۹۵	ب	۱۸۰
۱۸	مجله مالی ایرانیان - انجمن مالی ایران	۱۳۹۶	ب	۸۳
۱۹	مطالعات حسابداری و حسابرسی - انجمن حسابداری ایران	۱۳۹۸****	ب	۵۶
۲۰	مجله حسابداری، حسابرسی و مالی ایرانیان - دانشگاه فردوسی	۱۳۹۹	ب	۲۸

* علی‌رغم اینکه مجوز انتشار مجله مزبور، از ۱۳۷۹ صادر شده ولی اولین شماره نشریه در زمستان ۱۳۸۱ با ۴ مقاله منتشر شده است.
 ** علی‌رغم اینکه مجوز انتشار مجله مزبور با عنوان «علوم اجتماعی و انسانی» از مهر ۱۳۷۸ صادر شده، لیکن مقالات این نشریه از پایان سال ۱۳۸۸ به صورت منظم در وبسایت مجله و سایر پایگاه‌های اطلاعاتی موجود بود.
 *** مجوز نشریه از مرداد ۱۳۸۹ با رتبه علمی-ترویجی صادر شده، لیکن از آذرماه ۱۳۹۰ (از شماره زمستان) به عنوان نشریه علمی- پژوهشی منتشر شده است.
 **** مجوز نشریه از آبان ۱۳۹۰ صادر شده، لیکن تا سال ۱۳۹۸ با رتبه علمی-ترویجی و از ابتدای ۱۳۹۸ طبق مفاد آیین‌نامه نشریات علمی (۱۳۹۸)، به عنوان نشریه علمی نشر یافته‌است.

منبع: یافته‌های پژوهشگر

شکل ۲ روند افزایشی مقالات چاپ شده در نشریات حسابداری از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ را نمایش می‌دهد. بخشی از این روند افزایشی مربوط به اضافه شدن نشریات جدید بوده است؛ به ویژه در سالهای ۱۳۹۱ و ۱۳۹۵ که به ترتیب ۵ و ۳ نشریه جدید اضافه شده است.

شکل ۲. روند افزایشی مقالات چاپ شده در نشریات معتبر حسابداری در ایران
منبع: یافته‌های پژوهشگر

گام آخر در مرحله استخراج متون، استخراج تمامی اطلاعات مقالات منتشره در مجلات معتبر داخلی شامل عنوان، چکیده و کلیدواژه‌ها از وبگاه نشریات و در صورت فقدان از پایگاه‌های اطلاعاتی نظیر نورمگز، مگ‌ایران، انسانی می‌باشد. با توجه به محدودیت‌های زبان فارسی و عدم پشتیبانی مناسب نرم‌افزارهای موجود در زمینه متن‌کاوی از زبان فارسی از اطلاعات عنوان، چکیده و کلیدواژه‌گان انگلیسی مقالات استفاده شد و مقالاتی که فاقد این اطلاعات بودند، از تحلیل حذف شدند. بنابراین از مجموع ۴۹۲۴ مقاله منتشره در مجلات معتبر حسابداری در ایران، ۷۲۳ عنوان مقاله که فاقد اطلاعات مقاله به زبان انگلیسی بودند، از تحلیل حذف شدند. لازم به ذکر است بیشتر این محدودیت مربوط به مجله دانش حسابداری که به طور کلی بخش انگلیسی نشریه را از ابتدای سال ۱۴۰۰ راه‌اندازی کرده است و مجله تحقیقات حسابداری و حسابداری که سامانه مجله را به‌تازگی راه‌اندازی کرده است، می‌باشد. در جدول ۴، نمونه نهایی داده‌های مورد استفاده در تحلیل ذکر شده است:

جدول ۴. نمونه نهایی مورد بررسی از مقالات منتشر شده در مجلات معتبر حسابداری ایران

تعداد مقالات نمونه نهایی	تعداد مقالات فاقد چکیده	تعداد مقالات منتشره											کد مجله	
		جمع	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰		قبل از ۱۳۹۰
۵۰۴	-	۵۰۴	۲۷	۲۸	۲۹	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۷	۲۹	۲۸	۲۲۴	۱
۳۷۴	-	۳۷۴	۴۰	۶۰	۴۵	۴۰	۴۰	۴۰	۴۴	۳۶	۲۹	۰	۰	۲
۳۰۲	-	۳۰۲	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۸	۲۸	۲۸	۳۴	۴۰	۳
۱۷۱	۱۳۲	۳۰۳	۴۰	۴۰	۴۰	۳۲	۳۲	۳۲	۳۱	۳۲	۲۴	۰	۰	۴
۷۹	-	۷۹	۱۶	۱۶	۱۸	۱۵	۱۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵

کد مجله	تعداد مقالات منتشره	تعداد مقالات فاقد چکیده	تعداد مقالات نمونه نهایی	تعداد مقالات منتشره												
				جمع	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	قبل از ۱۳۹۰	
۶	۱۲	۱۲	۱۸۲	۱۹۴	۲۴	۲۲	۲۰	۱۳	۱۵	۱۶	۱۴	۱۵	۱۳	۱۴	۲۸	۶
۷	۱۲۲	۱۲۲	۳۲۶	۴۴۸	۴۵	۴۴	۴۴	۳۶	۲۹	۳۰	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۷۶	۷
۸	-	-	۳۱۷	۳۱۷	۳۲	۳۱	۲۹	۲۹	۲۹	۲۸	۲۹	۲۹	۳۲	۲۸	۲۱	۸
۹	۳	۳	۲۰۱	۲۰۴	۲۸	۳۵	۳۲	۲۸	۳۱	۲۹	۲۱	۰	۰	۰	۰	۹
۱۰	-	-	۴۶۱	۴۶۱	۸۴	۶۷	۶۳	۴۹	۴۲	۴۵	۳۸	۳۹	۳۴	۰	۰	۱۰
۱۱	۳۷۷	۳۷۷	-	۳۷۷	۶۰	۴۶	۴۱	۴۷	۴۰	۴۰	۳۵	۳۲	۳۰	۶	۰	۱۱
۱۲	-	-	۱۰۰	۱۰۰	۲۴	۲۴	۱۸	۱۸	۱۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲
۱۳	-	-	۹۳	۹۳	۲۴	۱۴	۱۵	۱۶	۱۵	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳
۱۴	۷۰	۷۰	۱۶۶	۲۳۶	۲۴	۲۳	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۳۲	۳۱	۳۰	۰	۰	۱۴
۱۵	-	-	۳۳۳	۳۳۳	۵۱	۴۰	۳۲	۳۰	۳۰	۲۸	۲۸	۳۰	۳۲	۳۲	۰	۱۵
۱۶	۷	۷	۲۴۵	۲۵۲	۲۹	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۶	۲۹	۲۸	۲۸	۰	۰	۱۶
۱۷	-	-	۱۸۰	۱۸۰	۴۹	۴۰	۳۱	۳۲	۲۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷
۱۸	-	-	۸۳	۸۳	۲۴	۲۴	۲۳	۱۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۸
۱۹	-	-	۵۶	۵۶	۲۸	۲۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۹
۲۰	-	-	۲۸	۲۸	۲۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰
جمع	۷۲۳	۷۲۳	۴۲۰۱	۴۹۲۴	۷۰۱	۶۳۴	۵۵۶	۵۰۱	۴۶۵	۳۹۹	۳۹۳	۳۶۳	۳۴۵	۱۷۸	۳۸۹	جمع

منبع: یافته‌های پژوهشگر

براساس اطلاعات مندرج در جدول ۴ که تعداد مقالات نمونه مورد بررسی به تفکیک هر مجله را نشان می‌دهد؛ بیشترین تعداد مقالات مورد بررسی به ترتیب از مجلات بررسی‌های حسابداری و حسابرسی (۵۰۴ عنوان مقاله-۱۲٪) و دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت (۴۶۱ عنوان-۱۱٪) می‌باشد. علت فراوانی نمونه در مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی قدمت مجله (انتشار مقاله از سال ۱۳۸۱) و علت فراوانی نمونه در مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت شمار تعداد عناوین مقالات چاپ شده در هر جلد نشریه است (در سال ۱۳۹۹ متوسط ۲۱ مقاله در هر شماره از این نشریه به چاپ رسیده است). کمترین تعداد مقالات مورد بررسی پس از مجله دانش حسابرسی (صفر)، مربوط به مجلات حسابداری، حسابرسی و مالی ایرانیان (۲۸ عنوان مقاله)، مطالعات حسابداری و حسابرسی (۵۶ عنوان مقاله) و پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی (۷۹ عنوان مقاله) است که علت آن به ترتیب در فقدان بخش انگلیسی وبگاه نشریه، قدمت کوتاه مجله، اخذ دیر هنگام مجوز رتبه علمی و شمار کم نشر مقاله در هر شماره (متوسط نشر کمتر از ۸ مقاله) و سال (به‌واسطه دوفصلنامه بودن) می‌باشد.

۴- تشریح روش پژوهش

مدل‌سازی موضوعی با تکیه بر یادگیری ماشین و بهره‌گیری از هوش مصنوعی به عنوان یکی از رویکردهای نوین سازماندهی منابع اطلاعاتی مطرح و کاربرد الگوریتم‌های مدل‌سازی موضوعی در راستای خودکارسازی استخراج موضوع از متون عمل می‌کند. مدل‌سازی موضوعی یکی از اشکال تجزیه و تحلیل متن به منظور بررسی رابطه بین کلمات داخل مدرک است، جایی که کلمات در کنار یکدیگر تشکیل‌دهنده درون‌مایه و موضوع اصلی متن است. ایده مدل‌سازی موضوعی همراستا و منطبق با باور بسیاری از زبان‌شناسان و فیلسوفان نیز می‌باشد؛ همانطور که ویتگنشتاین (۲۰۱۰) معتقد است که معانی از ارتباط بین کلمات حاصل می‌شود و نه جایگاه مستقل کلمه. به عبارت دیگر، معنی کلمه از بافت و زمینه حاصل می‌شود؛ بنابراین مدل‌سازی موضوعی کلمات مشابه از نظر معنایی را به هم مرتبط می‌کند (زرمهر و همکاران، ۱۴۰۰). بنابراین انتساب یک واژه در چند گروه موضوعی امری ممکن است؛ چرا که ترکیب آن واژه با سایر واژگان خوشه موضوعی متفاوتی را می‌سازد.

در پژوهش حاضر، مهم‌ترین واژگان براساس روش جدید وزن‌دهی به کلمات یعنی فراوانی TF-IDF^۱ شناسایی و گزارش شده‌اند. TF-IDF یک فراوانی عددی است که میزان اهمیت یک واژه نسبت به یک سند در مجموعه‌ای از اسناد را نشان می‌دهد. در واقع هدف آن، نشان دادن اهمیت واژه در متن است. مقدار TF-IDF به تناسب تعداد تکرار واژه در سند افزایش می‌یابد و توسط تعداد اسنادی که در مجموعه هستند و شامل کلمه نیز می‌باشند، متعادل می‌شود. بدین معنی که اگر کلمه‌ای در بسیاری از متون ظاهر شود، احتمالاً کلمه‌ای متداول است و ارزشی در ارزیابی متن ندارد (کیم و دلن، ۲۰۱۸).

جهت انجام عملیات مدل‌سازی موضوعی در این پژوهش از الگوریتم مدل‌سازی موضوعی تخصیص پنهان دیریکله^۲ استفاده شده است؛ چراکه در شناسایی موضوعات معنایی مرتبط در متون علمی بسیار اثربخش است (گریفیث و استیورز، ۲۰۰۴). یکی از محدودیت‌های استفاده از مدل‌سازی موضوعی، پیش‌بینی تعداد موضوعات است. در این پژوهش با استفاده از معیار لگاریتمی انسجام^۳، تعداد موضوعات برای طبقه‌بندی به دست آمده است (رودر و همکاران، ۲۰۱۵). سپس از معیار آرنج^۴ جهت شناسایی تعداد مطلوب حوزه‌های موضوعی استفاده شده است که روشی پذیرفته‌شده برای تخمین تعداد موضوعات مطلوب است (بالچیر و ادر، ۲۰۲۰). با استفاده از معیار لگاریتمی انسجام و ترسیم نمودار معیار آرنج (شکل ۳) بین ۲ تا ۳۸ خوشه موضوعی را برای داده‌های پژوهش حاضر می‌توان انتخاب کرد. بایستی توجه کرد تعداد موضوعات کم، مباحث بسیار گسترده‌ای را ایجاد کرده، حال آنکه انتخاب تعداد بیش از حد نیز منجر به ایجاد تعداد زیادی مباحث کوچک و مشابه خواهد شد

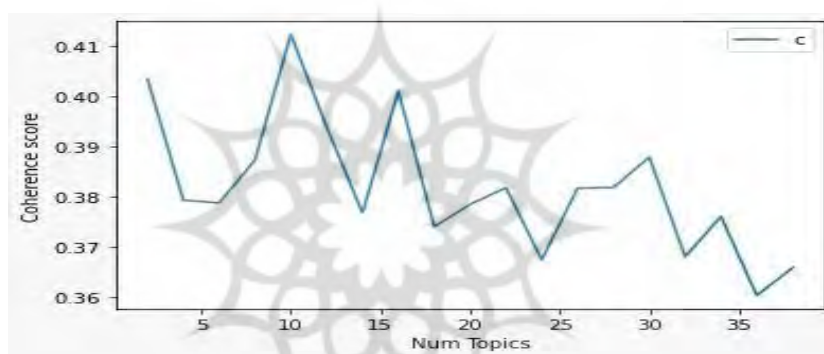
^۱ Term Frequency - Inverse Document Frequency (TF-IDF)

^۲ Latent Dirichlet Allocation (LDA)

^۳ Logarithmic UMass Coherence

^۴ Criterion Elbow

(گرین و کراس، ۲۰۱۷). باتوجه به بررسی و تفسیر موضوعات با مقادیر مختلف و همچنین بیشینه معیار لگاریتمی انسجام (۰.۴۱۲۴)، تعداد ۱۰ موضوع برای مقالات منتشرشده در مجلات حسابداری مناسب ارزیابی شد. این موضوعات در بخش یافته‌ها (جدول ۵) ذکر شده‌اند. در پایان نیز براساس تعداد ۱۰ موضوع، الگوریتم مدل‌سازی موضوعی بر روی داده‌ها اجرا شد. لازم به ذکر است الگوریتم مدل‌سازی LDA، تعداد بهینه موضوعات، توزیع هر سند در این موضوعات و لیست واژگان مهم با هر موضوع را مشخص کرده؛ لیکن برحسب برای موضوعات ارائه نمی‌دهد و این امر به عهده پژوهشگر می‌باشد (بالچیر و ادر، ۲۰۲۰)؛ بنابراین برحسب هر طبقه برحسب تجزیه و تحلیل مهم‌ترین واژگان و مهم‌ترین عناوین مقالات هر حوزه موضوعی با مشورت و راهنمایی نویسندگان پژوهش حاضر به صورت دستی انتخاب شده است (مشابه با زنگول و همکاران، ۲۰۲۱ و داستانی و همکاران، ۲۰۲۱).

شکل ۳. معیار آرنج حاصل از اجرای الگوریتم انسجام UMass جهت انتخاب تعداد موضوعات
منبع: یافته‌های پژوهشگر

۵- یافته‌های پژوهش

طبقه‌بندی موضوعی

الگوریتم مدل‌سازی LDA، براساس ترکیب واژگان بکاررفته در متون مبتنی بر یادگیری ماشین نسبت به تخصیص مقالات به خوشه‌های موضوعی مختلف اقدام می‌کند. همچنین فهرستی از مهم‌ترین واژگان هر طبقه موضوعی را نیز ارائه می‌دهد (بالچیر و ادر، ۲۰۲۰) بنابراین محقق بایستی براساس دانش موضوعی نسبت به برچسب‌گذاری برای طبقات اقدام کند (مشابه با پژوهش زنگول و همکاران، ۲۰۲۱ و داستانی و همکاران، ۲۰۲۱). بنابر یافته‌های این پژوهش، تعداد ده حوزه موضوعی برای مقالات منتشره در مجلات حسابداری یافت شد که به شرح جدول ۵ می‌باشد. برای هر طبقه، ۱۰ واژه مهم و کلیدی ذکر شده است و براساس واژگان

مزبور و همچنین بررسی چندین مقاله از هر طبقه، برچسب موضوعی به آن طبقه اختصاص داده شده است. در این جدول همچنین تعداد مقالات، درصد سهم از کل مقالات و رتبه نیز درج شده است.

جدول ۵. حوزه‌های موضوعی حاصل از اجرای الگوریتم مدل‌سازی موضوعی در مقالات منتشره در مجلات

حسابداری داخلی

رتبه	درصد	تعداد	واژگان پر وزن / واژگان مهم	برچسب / عنوان / حوزه موضوعی	کد
۲	۲۰٪	۸۶۰	سود، مدیریت سود، کیفیت سود، اقلام تعهدی، جریان نقد عملیاتی، محافظه‌کاری، جریان نقد آزاد، عدم تقارن اطلاعاتی، پیش‌بینی ورشکستگی، چسبندگی هزینه	حسابداری مالی	۱
۸	۳٪	۱۳۵	دولت، عمومی، بودجه‌ریزی، پاسخگوئی، حسابداری دولتی، مطالعه موردی، حسابرسی عملکرد، بودجه، بخش عمومی، شهرداری	حسابداری بخش عمومی	۲
۳	۱۰٪	۴۰۶	راهبری (حاکمیت) شرکتی، موسسه (بنگاه اقتصادی)، حاکمیت، اقتصاد، افشا، کمیته حسابرسی، هیأت مدیره، مدیر، اجرایی، نهادی	راهبری شرکتی	۳
۶	۸٪	۳۵۱	حسابرسی، حسابرس، کیفیت حسابرسی، حسابرسی داخلی، صاحبکار ^۱ ، حق الزحمه حسابرسی، حرفه‌ای، قضاوت، استقلال حسابرس، تردید حرفه‌ای	حسابرسی	۴
۷	۷٪	۲۸۵	ریسک، سهام، بازده، بازار، قیمت، سرمایه‌گذار، پرتفوی، معامله (مبادله)، ارتباط ارزشی، ارزش دفتری	مالی و سرمایه‌گذاری	۵
۴	۹٪	۳۸۷	حسابداری، مالی، اطلاعات، گزارشگری، زیست محیطی، استانداردهای حسابداری، افشا، گزارش، پایداری، اجتماعی	گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها	۶
۵	۹٪	۳۶۶	مدیریت، استراتژی، عملکرد، توسعه، هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت، بهاء، کارت ارزیابی متوازن، کارکنان، کنترل، ارزیابی عملکرد	حسابداری مدیریت	۷

^۱ صاحبکار/مشتری

۸	تحقیقات بازار سرمایه	شرکت ^۱ ، مالی، سرمایه، سهام، بورس اوراق بهادار تهران، شرکت ^۲ ، سرمایه‌گذاری، ساختار سرمایه، اهرم، رفتار	۱۲۰۶	۲۹٪	۱
۹	بانکداری و سیستم اطلاعاتی	بانک، بانکداری، الکترونیک، اطلاعات، شعبه، سیستم اطلاعاتی هوش تجاری، کنشگر، شبکه، تسهیلات	۸۶	۳٪	۱۰
۱۰	آموزش و پژوهش حسابداری	دانش، دانشگاه، پژوهش، نشریه، تحلیل محتوا، دانشجو، حساب، اخلاق، مقاله، آموزش حسابداری	۱۱۹	۳٪	۹
		جمع	۴۲۰۱		

منبع: یافته‌های پژوهشگر

براساس جدول ۵، سهم عمده مقالات حسابداری به حوزه موضوعی بازار سرمایه با ۱۲۰۶ مقاله (۲۹٪) و پس از آن به موضوع حسابداری مالی با ۸۶۰ مقاله (۲۰٪) اختصاص دارد. پس از آن موضوعات راهبردی شرکتی با ۴۰۶ مقاله (۱۰٪)، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی با ۳۸۷ مقاله (۹٪)، حسابداری مدیریت با ۳۶۶ مقاله (۹٪)، حسابرسی با ۳۵۱ مقاله (۸٪) و مالی و سرمایه‌گذاری با ۲۸۵ مقاله (۷٪) قرار دارد. نهایتاً سهم اندکی از مقالات به موضوعات حسابداری بخش عمومی با ۱۳۵ مقاله (۳٪)، آموزش و پژوهش حسابداری با ۱۱۹ مقاله (۳٪) و بانکداری و سیستم‌های اطلاعاتی با ۸۶ مقاله (۲٪) اختصاص یافته است.

تحلیل و توزیع نشر مقالات حوزه‌های موضوعی ده‌گانه در مجلات حسابداری

پس از بررسی و تحلیل حوزه‌های موضوعی پرتعداد در مجلات حسابداری طی دو دهه فعالیت، لازم است تا به بررسی جزئی‌تری از فعالیت یکایک مجلات در حوزه‌های مختلف موضوعی پرداخت. جدول ۶ به صورت ماتریسی شامل کد مجلات در سطرها و گرایش‌های پژوهشی در ستون‌ها می‌باشد و تعداد مقالات منتشره هر موضوع در هر مجله را مشخص می‌کند. در این جدول سعی شده تا پوشش حداکثری از تحلیل سطری و ستونی ارائه شود. برای تحلیل اعداد مندرج در سطرها؛ بدین صورت عمل شده که اغلب شمار مقالات در هر مجله (وجه غالب یا تمرکز مجله) با رنگ سبز نمایان شده به گونه‌ای که در هر سطر، حداقل ۵۰٪ شمار مقالات هر مجله را پوشش دهد. برای ستون‌ها رتبه‌های ۱ تا ۳ برای یکایک موضوعات درج شده و برای مواردی که اختلاف میان رتبه ۳ با بعدی‌ها ناچیز بوده است، رتبه‌های بعد نیز درج شده است.

¹ Company

² Firm

جدول ۶. توزیع نشر مقالات حوزه‌های موضوعی ده‌گانه در مجلات حسابداری داخلی

حسابداری مالی	حسابداری بخش عمومی	راهبری شرکتی	حسابرسی	مالی و سرمایه‌گذاری	مسئولیت اجتماعی و گزارشگری مالی	حسابداری مدیریت	تحقیقات بازار سرمایه	اطلاع‌رسانی بانکی و سیستم حسابداری	آموزش و پژوهش حسابداری	
۱۱۳	۶	۵۱	۴۵	۴۶	۴۰	۳۱	۱۵۰	۸	۱۴	۱
۱۰۹	۳	۳۸	۲۲	۱۹	۲۲	۱۹	۱۱۶	۲	۱۴	۲
۸۱	۳	۳۶	۹	۲۵	۲۰	۸	۱۱۸	۲	۰	۳
۳۴	۶	۲۱	۱۶	۱۰	۸	۱	۷۴	۱	۰	۴
۱۲	۰	۱۱	۱۲	۳	۱۲	۲	۲۶	۰	۱	۵
۳۷	۳	۱۹	۱۱	۲۰	۱۴	۱۰	۶۲	۲	۴	۶
۵۷۳	۷	۳۳	۲۲	۲۵	۲۱	۲۱	۱۱۰	۱۰	۴	۷
۳۸۷	۲	۳۰	۲۲	۲۱	۱۷	۱۱	۱۲۲	۲	۳	۸
۵۶	۲	۱۹	۲۱	۸	۲۴	۳	۵۸	۲	۴۸	۹
۶۰	۲۱۹	۲۴۰	۱۷۴	۹	۱۵۶	۱۹۳	۷۸	۱۱۳	۲۱۹	۱۰
										۱۱
۵	۲	۱۰	۳۳۳	۲	۳۴	۶	۱۰	۱	۷	۱۲
۱۶۰	۱	۱	۱	۰	۴	۱۱	۹	۲	۴	۱۳
۳۱	۱	۱۹	۱۶	۱۳	۱۳	۱۳	۵۲	۲	۶	۱۴
۵۹	۷	۲۶	۲۱	۸	۲۴۳	۲۷۶	۶۱	۱۲	۲۰	۱۵
۵۷۳	۳۸	۱۸	۱۲	۱۷	۱۶	۶	۸۳	۶	۶	۱۶
۱۵	۳	۱۶	۴	۲۷	۱۳	۳۸	۳۶	۱۲	۶	۱۷
۴	۰	۸	۳	۲۲	۵	۱۰	۲۳	۷	۱	۱۸
۵	۳	۶	۶	۰	۱۴	۷	۱۴	۰	۱	۱۹
۵	۰	۴	۱۱	۰	۱	۰	۴	۲	۱	۲۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با نگاهی به جدول ۶ می‌توان دریافت که مشخصاً ده مجله متمرکز بر چاپ مقالات در حوزه موضوعی «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» بوده‌اند و قالب مقالات منتشرشده این ده مجله در این دو حوزه موضوعی است. نشریه‌های «دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری» و «حسابداری دولتی» همانطور که از

نام آنها بر می‌آید، کمترین توجه را به حوزه موضوعی «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» معطوف داشته‌اند. همچنین مجلات «مطالعات حسابداری و حسابرسی»، «مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت» و «مجله مالی ایرانیان» کمترین توجه را به حوزه موضوعی «حسابداری مالی» داشته‌اند. مجلات پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت و مجله حسابداری، حسابرسی و مالی ایرانیان همانطور که از عنوان نشریه نیز بر می‌آید در حوزه‌های موضوعی متنوعی اقدام به چاپ مقاله کرده‌اند. حوزه‌های موضوعی بانکداری و سیستم اطلاعاتی و آموزش و پژوهش حسابداری متولی برای نشر در میان مجلات پژوهشی حسابداری ندارد و موضوع حسابداری بخش عمومی غالباً در مجله حسابداری دولتی به صورت عمده به چاپ می‌رسد. غفلت از پژوهش‌های حسابداری دولتی در این آمار نیز مشهود است، در این حوزه بالغ بر ۶۰ مقاله (۴۴٪) در مجله حسابداری دولتی منتشر شده است و مجلات دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت و مطالعات تجربی حسابداری مالی در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. علت احتمالی این موضوع اشتراک برخی از پژوهش‌های حوزه حسابداری مدیریت و انجام آنها در دستگاه‌های اجرایی (به صورت مطالعه موردی) است. همچنین تخصص سردبیر محترم و به طور کلی دانشگاه صاحب امتیاز مجله مطالعات تجربی حسابداری مالی از دیگر دلایل برشمرد.

علی‌رغم اینکه آموزش و پژوهش حسابداری متولی مشخصی برای نشر در میان مجلات حسابداری ندارد، لیکن پژوهشگران توجه کنند به ترتیب مجلات حسابداری مدیریت، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی و پژوهش‌های تجربی حسابداری و دانش حسابداری مالی بیشترین مقالات (۶۳٪) این حوزه موضوعی را منتشر کرده‌اند. به‌گونه‌ای مشابه پژوهش‌های بانکداری و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری که متولی مشخصی برای نشر در میان مجلات حسابداری ندارد، به ترتیب در مجلات دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، حسابداری مدیریت، مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت، تحقیقات حسابداری و حسابرسی و بررسی‌های حسابداری و حسابرسی بیشترین مقالات (۶۴٪) این حوزه موضوعی را منتشر کرده‌اند.

مطابق با انتظار، عمده پژوهش‌های حوزه حسابداری مدیریت (۵۷٪) در مجلاتی با همین عنوان (۱-دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۲-حسابداری مدیریت و ۳-مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت)، چاپ شده است؛ لیکن مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی با نشر بالغ بر ۳۱ مقاله در این حوزه موضوعی (۹٪) سهم از حوزه موضوعی حسابداری مدیریت) نشان از علاقه دست‌اندرکاران مجله مزبور به این حوزه موضوعی (۶٪ سهم مقالات مجله مزبور) دارد.

به صورت مستقیم در عنوان هفت مجله، واژه حسابرسی ذکر شده است و مشخصاً انتظار می‌رود، پژوهش‌های حسابرسی در این مجلات نقش محوری بازی کند. به جز مجله دانش حسابرسی که اطلاعات آن در پژوهش حاضر وارد نشده است این مجلات کمتر از ۵۰٪ پژوهش‌های حسابرسی را شامل می‌شوند و در سه مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی و تحقیقات حسابداری

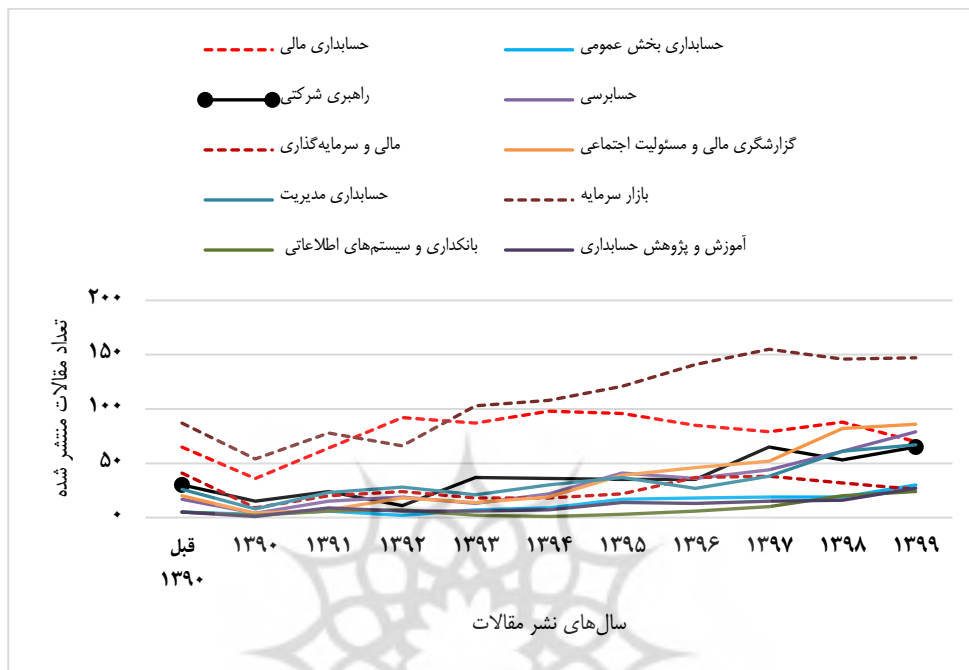
و حسابرسی کمتر از ۱۰٪ سهم مقالات به حوزه حسابرسی تعلق دارد. حال آنکه حسابرسی نقش محوری در مجلات پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی و دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری ایفا می‌کند. در عنوان هیچ یک از مجلات واژگان راهبری شرکتی، ذکر نشده است لیکن عمومیت این حوزه موضوعی باعث شده تا به جز مجله حسابداری دولتی که تنها یک مقاله به این موضوع اختصاص داده است، مابقی مجلات بین ۷٪ تا ۱۴٪ مقالات خود را به این موضوع اختصاص دهند.

به جز مجله پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی در عنوان هیچ یک از مجلات واژگان گزارشگری مالی یا مسئولیت‌های اجتماعی بکار نرفته است اما این حوزه موضوعی همچون راهبری شرکتی تا اندازه‌ای عمومیت داشته که هیچ مجله‌ای را نمی‌توان یافت که در این حوزه موضوعی اقدام به نشر مقاله نکرده باشد. با این همه افزون بر پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، وجه غالب مقالات نشریه دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری و مطالعات حسابداری و حسابرسی نیز به این حوزه موضوعی معطوف گشته است.

علی‌رغم اینکه بخش عمده‌ای از مقالات حوزه موضوعی «مالی و سرمایه‌گذاری» در رشته مدیریت مالی دنبال می‌شود و از سال ۱۳۹۲ مجلات مالی از مجلات حسابداری تفکیک شده و در فهرستی مجزا ارائه می‌شوند؛ لیکن نمی‌توان اشتراک دانشی میان حسابداری و مالی را نادیده انگاشت. در میان مجلات صرفاً «مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت» و «مجله مالی ایرانیان» همانطور که از عنوان مجلات نیز پیداست متمرکز بر حوزه «مالی و سرمایه‌گذاری» هستند و مابقی مجلات صرفاً شمار محدودی از مقالات را به این موضوع اختصاص داده‌اند. شاید به همین دلیل در آخرین طبقه‌بندی معاونت پژوهش و فناوری، این دو نشریه از شمار مجلات حسابداری به مجلات مالی منتقل شده‌اند.

روند انتشار مقالات طی سالهای مختلف

شکل ۴ روند انتشار مقالات در هرکدام از حوزه‌های موضوعی شناسایی شده در این پژوهش طی دهه ۱۳۹۰ را نشان می‌دهد. رشد انتشار مقالات در اغلب حوزه‌های موضوعی مشهود است چراکه تعداد مجلات و شمار مقالات منتشره در هر جلد نشریه افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است لیکن با بررسی دقیق نمودار خط روند انتشار مشخص شد که در سه حوزه حسابداری مالی، تحقیقات بازار سرمایه و پژوهش‌های حوزه مالی و سرمایه‌گذاری روند کاهشی داشته است. علت این امر تخصصی‌تر شدن حوزه‌های موضوعی و اختصاص مجلات مشخص و جداگانه‌ای برای حوزه مالی می‌توان دانست. همچنین پژوهش‌های حوزه راهبری شرکتی روند ثابتی را طی کرده است و حوزه‌های موضوعی حسابداری بخش عمومی، حسابرسی، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، حسابداری مدیریت، بانکداری و سیستم اطلاعاتی و آموزش و پژوهش حسابداری با روند افزایشی همراه بوده است؛ هرچند هنوز به جایگاه مطلوب دست نیافته‌اند.

شکل ۴. روند انتشار مقالات در حوزه‌های موضوعی ده‌گانه در مجلات معتبر حسابداری در ایران

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه از روش‌های پردازش طبیعی متن (NLP) و رویکرد متن کاوی استفاده کرده تا زمینه‌ها و موضوعات پرتعداد را طی دو دهه نشر مقالات در ۲۰ مجله معتبر حسابداری در ایران مشخص کند و تصویر روشنی از وضعیت مقالات منتشره حسابداری و همچنین گرایش‌های موضوعی در یکایک مجلات معتبر حسابداری در ایران ارائه دهد و همچنین روند انتشار مقالات در حوزه‌های مختلف موضوعی را ارزیابی نماید. برای این منظور نسبت به استخراج فهرست تمام مقالات منتشرشده در کلیه مجلات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رشته حسابداری از بدو انتشار و اخذ مجوز رتبه علمی تا پایان سال ۱۳۹۹ اقدام شد. در این مرحله ۴۹۲۴ مقاله از ۲۰ مجله فهرست و به دنبال استخراج عنوان، چکیده و واژگان کلیدی مقالات مزبور به زبان انگلیسی برای ورود به نرم افزارهای متن کاوی موفق به استخراج ۴۲۰۱ نمونه شدیم. پس از حذف واژگان زائد و ورود داده‌ها به نرم‌افزار متن کاوی پایتون، نتایج حاصل از مدل‌سازی موضوعی LDA، حاکی از اختصاص ده حوزه موضوعی پرتعداد در مجلات حسابداری ایران است. این ده حوزه پژوهشی به ترتیب شامل حوزه‌های موضوعی

بازار سرمایه (۲۹٪)، حسابداری مالی (۲۰٪)، راهبری شرکتی (۱۰٪)، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی (۹٪)، حسابداری مدیریت (۹٪)، حسابرسی (۸٪)، مالی و سرمایه‌گذاری (۷٪)، حسابداری بخش عمومی (۳٪)، آموزش و پژوهش حسابداری (۳٪)، بانکداری و سیستم‌های اطلاعاتی (۲٪) می‌باشد. در هیچ‌یک از پژوهش‌های پیشین که به بررسی و تحلیل محتوای موضوعی مقالات منتشره در مجلات داخلی حسابداری پرداخته‌اند، تنوع موضوعی پژوهش حاضر وجود نداشته با این همه نتایج پژوهش حاضر با پژوهش سردمدی‌نیا (۱۳۹۶) مشابهت زیادی دارد. همچنین نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش زنگول و همکاران (۲۰۲۱) که در مجلات معتبر دنیا نسبت به تحلیل محتوای موضوعی مقالات پرداخته است، از دوحیث متفاوت است؛ اول اینکه مقالات منتشره در مجلات معتبر دنیا، در حوزه‌های موضوعی حسابداری انتقادی، مالیات و تاریخ حسابداری به قدری متمرکز و پرتعداد بوده‌اند که زنگول و همکاران (۲۰۲۱) برای این حوزه‌های موضوعی طبقه‌بندی جداگانه‌ای اختصاص داده است حال آنکه این مقالات در مجلات حسابداری داخلی آنقدر کم‌تعداد بوده‌اند که در طبقات دیگر ادغام شده‌اند. دوم اینکه مقالات منتشره در مجلات داخلی متمرکز به دو حوزه موضوعی حسابداری مالی و تحقیقات بازار سرمایه است به‌گونه‌ای که نیمی از مقالات در این دو حوزه طبقه‌بندی شده است؛ لیکن در مجلات معتبر دنیا تنوع مناسبی میان حوزه‌های پژوهشی متفاوت وجود دارد و نهایت سهم طبقات پرتعداد در مجلات ایرانی در مجلات معتبر خارجی از ۲۰٪ تجاوز نمی‌کند. همچنین مقایسه نتایج پژوهش حاضر با کشورهای در حال توسعه از جمله ترکیه نشان می‌دهد که برخی طبقات موضوعی در مجلات حسابداری ایرانی توجه کمتری نسبت به مجلات حسابداری ترکیه وجود دارد؛ این حوزه‌های موضوعی عبارتند از آموزش (۳٪ در مقابل ۱۲٪)، تحقیقات مالی و بازار سرمایه (۲۹٪ در مقابل ۳۸٪)، پژوهش‌های حسابرسی (۸٪ در مقابل ۲۰٪)؛ همچنین در برخی طبقات موضوعی مجلات ایرانی نسبت به ترکیه، توجه بیشتری معطوف داشته‌اند؛ این حوزه‌های موضوعی عبارتند از حسابداری مالی (۲۰٪ در مقابل ۱۵٪) و گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی (۹٪ در مقابل صفر) و در برخی طبقات از جمله راهبری شرکتی، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری، حسابداری مدیریت و حسابداری بخش عمومی درصد مقالات منتشره در دو کشور همسان می‌باشد.

در بخش دوم بررسی تحلیلی پژوهش حاضر که به نشر حوزه‌های موضوعی به تفکیک مجلات پرداخته شد، مشخص گردید که تمرکز ده مجله بر چاپ مقالات در حوزه موضوعی «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» بوده است. به جز نشریات دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری که متمرکز بر حوزه گزارشگری مالی، مسئولیت اجتماعی و حسابرسی بوده و مجله حسابداری دولتی که تمرکز بر نشر مقالات حوزه موضوعی حسابداری دولتی بوده است؛ مابقی مجلات نیز با حوزه‌های موضوعی «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» بیگانه نبودند. لیکن افزون بر حوزه‌های موضوعی مذکور، بر سایر حوزه‌های موضوعی نیز توجه ویژه‌ای معطوف داشته‌اند. برای نمونه مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی بر حوزه‌های موضوعی راهبری شرکتی، حسابرسی، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی، مجله پژوهش‌های تجربی حسابداری به حوزه‌های موضوعی حسابرسی، حسابداری مدیریت و گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی، مجله حسابداری مدیریت بر

حسابداری مدیریت و گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی و مجله بین‌المللی حسابداری، حسابرسی و مالی ایرانیان به حوزه موضوعی راهبری شرکتی و حسابرسی نیز افزون بر حوزه‌های موضوعی «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» تمرکز و توجه داشته‌اند. همچنین مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت، مجله مالی ایرانیان و مجله مطالعات حسابداری و حسابرسی با توجه کمتری به حوزه حسابداری مالی، متمرکز بر چاپ تحقیقات بازار سرمایه، حسابداری مدیریت و تحقیقات مالی و سرمایه‌گذاری بوده‌اند.

غفلت از پژوهش‌های حسابداری دولتی در این آمار نیز مشهود است لیکن نشر مجله‌ای با عنوان حسابداری دولتی امیدبخش است و این حوزه پژوهشی را صاحب متولی کرده است. لیکن حوزه‌های موضوعی بانکداری و سیستم اطلاعاتی و آموزش و پژوهش حسابداری متولی برای نشر در میان مجلات حسابداری ندارد. با این وجود، مقالات حوزه آموزش و پژوهش حسابداری به ترتیب در مجلات حسابداری مدیریت، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، پژوهش‌های تجربی حسابداری و دانش حسابداری مالی بیشترین سهم انتشار را داشته است و مقالات بانکداری و سیستم اطلاعاتی حسابداری به ترتیب در مجلات دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، حسابداری مدیریت، مجله بین‌المللی مالی و حسابداری مدیریت، تحقیقات حسابداری و حسابرسی و بررسی‌های حسابداری و حسابرسی منتشر شده است.

روند انتشار مقالات در هریک از حوزه‌های موضوعی پرتعداد در مجلات حسابداری طی دهه ۱۳۹۰ نیز شناسایی شده و تحلیل‌های متن‌کاوی نشان داد از میان ده خوشه موضوعی مجزا، چاپ مقاله در خوشه‌های موضوعی حسابداری مالی، تحقیقات بازار سرمایه و پژوهش‌های حوزه مالی و سرمایه‌گذاری رو به افول، در خوشه‌های موضوعی حسابداری بخش عمومی، حسابرسی، گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، حسابداری مدیریت، بانکداری و سیستم اطلاعاتی و آموزش و پژوهش حسابداری رو به رشد و در خوشه موضوعی راهبری شرکتی دارای ثبات هستند. یافته‌های پژوهش حاضر در خصوص افول حوزه‌های «حسابداری مالی» و «تحقیقات بازار سرمایه» و رشد حوزه‌های موضوعی «حسابرسی»، «گزارشگری مالی» و مسئولیت اجتماعی» و «بانکداری و سیستم اطلاعاتی» همسو با پژوهش زنگول و همکاران (۲۰۲۱) است لیکن ایشان برخلاف نتایج پژوهش حاضر دریافتند که حوزه‌های موضوعی تأمین مالی بدهی-بازارها و پیش‌بینی‌های مالی: معادل طبقه «مالی و سرمایه‌گذاری» و «راهبری شرکتی» رو به رشد، حوزه موضوعی «آموزش حسابداری» رو به افول و حوزه‌های موضوعی «حسابداری مدیریت» و «حسابداری بخش عمومی» طبقات با ثباتی در میان نشر در میان مجلات معتبر حسابداری در دنیا هستند. در خصوص مقایسه نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش یوجل (۲۰۲۱) نیز باید بیان کرد که یوجل (۲۰۲۱) تمام حوزه‌های موضوعی را با ثبات دانسته است و حوزه موضوعی را به عنوان حوزه موضوعی با رشد یا افول طبقه‌بندی نکرده است.

اولین محدودیت اساسی که نه‌تنها در این پژوهش بلکه در تمام پژوهش‌های از نوع تحلیل محتوا و متن‌کاوی وجود دارد، اختیار محقق در تعداد طبقات است. همانطور که در بخش روش پژوهش نیز بیان شد محقق می‌تواند با بیشترکردن دامنه طبقات، حوزه تخصصی موضوعات را گسترش دهد یا با کاستن از دامنه

طبقات، حوزه‌های موضوعی خاص‌تری را دنبال کند. دومین محدودیت پژوهش پشتیبانی نامناسب نرم‌افزارهای متن‌کاوی از زبان فارسی است؛ بنابراین پژوهشگر ناگزیر به استفاده از عنوان، چکیده و واژگان کلیدی انگلیسی مقالات بود و اطلاعات مورد نیاز برای تمام مقالات در دسترس محقق نبود. لازم به ذکر است در این خصوص و با توجه به اینکه امکان استفاده از مقالات مجله دانش حسابرسی وابسته به دیوان محاسبات کشور، با توجه به عدم راه‌اندازی بخش انگلیسی نشریه برای سالهای قبل ۱۴۰۰، فراهم نبودن بایستی نتایج با احتیاط تفسیر شود چراکه این مجله بالغ بر ۳۷۷ مقاله تا سال ۱۳۹۹ به چاپ رسانیده (۸٪ سهم نشر از کل جامعه) و با توجه به اهداف نشریه بخش قابل توجهی از این مقالات در حوزه‌های حسابداری بخش عمومی و حسابرسی قرار دارد. همچنین در صورتی که عناوین، چکیده‌ها و کلیدواژگان به درستی و با دقت برگردان نشده باشد، می‌تواند نتایج پژوهش حاضر را خدشه‌دار کند. یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش استفاده از مجموع مقادیر TF-IDF واژگان بکار رفته در متن مقالات و تخصیص مقالات براساس بیشترین میزان سازگاری به یک طبقه موضوعی می‌باشد؛ بنابراین مقالاتی که بین دو طبقه اشتراک زیادی داشته باشند؛ در پژوهش حاضر، به آن طبقه موضوعی که یادگیری ماشین بیشترین سطح سازگاری را شناسایی کرده است، تخصیص داده شده است.

هدف پژوهش حاضر، تعیین گرایش‌های پژوهشی رشته حسابداری در ایران بود و برای نیل به هدف، نسبت به طبقه‌بندی موضوعی مقالات منتشره در مجلات معتبر حسابداری اقدام شد؛ پیشنهاد می‌شود پژوهشگران دیگری موضوع حاضر را در مقالات منتشره در مجلاتی که هنوز موفق به کسب و احراز رتبه علمی توسط وزارت عتف نشده‌اند یا انواع دیگر پژوهش از جمله پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها یا طرح‌های پژوهشی تکرار کنند. به دلیل فقدان اطلاعات تمام متن مقالات، پژوهش حاضر در سطح عناوین، چکیده و کلیدواژگان انجام شد، پیشنهاد می‌شود در صورت امکان دسترسی به بانکهای اطلاعاتی پیشرفته از جمله سامانه گنج ایران داک، که دسترسی به تمام متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها را فراهم کرده است (برای کاربران خاص)؛ مطالعه حاضر با استفاده از تمام متن پژوهش‌ها نیز تکرار شود.

نتایج این پژوهش، حوزه‌های موضوعی نشر مقالات در حسابداری، روند انتشار آنها و حوزه موضوعی مجلات معتبر داخلی را نمایش داد. پیشنهاد می‌شود با استفاده از نتایج پژوهش حاضر و با استفاده از رویکردهای متن‌کاوی به طبقه‌بندی دانشگاه‌ها و نویسندگان مقالات و شناسایی حوزه‌های موضوعی مرتبط با نویسندگان و دانشگاه‌ها همت گمارده شود.

پیشنهاد‌های اجرایی این پژوهش ابتدا به سیاست‌گذاران علمی رشته حسابداری است. با توجه به شناسایی حوزه‌های موضوعی مقالات حسابداری، لازم است جهت‌دهی مناسبی براساس سیاست‌ها و اهداف کلان به موضوع‌های کلیدی و محورهای چاپ در مجلات ارائه شود؛ مقایسه وضعیت مطلوب و برنامه‌ریزی شده با وضع موجود که در این مطالعه ترسیم شد به سیاست‌گذاران در شناسایی شکاف‌های احتمالی کمک‌کننده است. به کمیسیون ارزیابی نشریات علمی وزارت علوم پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه یکی از شاخص‌های ارزیابی نشریات علمی، مرتبط بودن مقالات منتشره با موضوع نشریه (ردیف ۷ از جدول ۳-۴ شیوه‌نامه ارزیابی و

رتبه‌بندی نشریات علمی، ۱۳۹۸) می‌باشد از نتایج این پژوهش و پژوهش‌های متن کاوی برای ارزیابی این بند بهره‌مند گردد؛ چراکه نشریات ملزم به درج اهداف و حوزه‌ی موضوعی نشریه در وبگاه (مطابق با ردیف ۱۳ از جدول ۳-۳ شیوه‌نامه ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات علمی، ۱۳۹۸) می‌باشند. بنابراین در صورت مقایسه مرتبط بودن مقالات منتشره با حوزه موضوعی نشریه، می‌توان امتیازات این شاخص‌ها را به نحو مطلوب‌تری اندازه‌گیری کرد. به دست‌اندرکاران مجلات پیشنهاد می‌شود از فنون متن کاوی و نتایج این پژوهش در جهت هم‌راستا بودن مقالات دریافتی با محورهای مورد هدف در نشریه دقت نظر به عمل آورند. به پژوهشگران و نویسندگان، حوزه‌های موضوعی مورد نظر هر مجله ارائه شد و انتظار می‌رود نتایج این پژوهش، آنها را در انتخاب مجله مناسب برای نشر یافته‌های علمی‌شان یاری کند؛ اگرچه پیدا کردن بهترین مجله برای چاپ یک مقاله، فرآیندی غیرمطمئن است؛ لیکن این پژوهش طبقه‌بندی مناسبی از موضوعات مورد توجه در مجلات حسابداری داخلی ارائه داد تا به پژوهشگران در هدف‌گذاری بهترین مجله برای نشر آثار خود یاری کند.

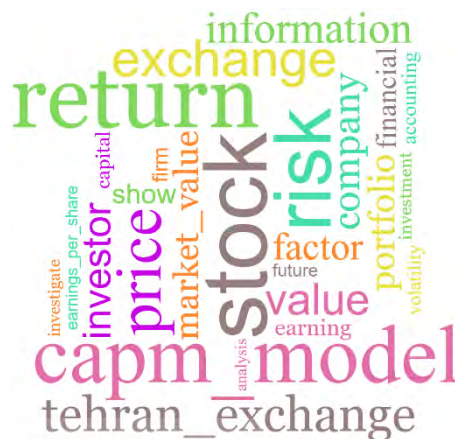

شکل ۵.۶. ابرواژگان حوزه موضوعی گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

شکل ۵.۵. ابر واژگان حوزه موضوعی مالی و سرمایه‌گذاری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

شکل ۵.۸. ابر واژگان حوزه موضوعی تحقیقات بازار سرمایه

منبع: یافته‌های پژوهشگر

شکل ۵.۷. ابر واژگان حوزه موضوعی حسابداری مدیریت

منبع: یافته‌های پژوهشگر

- (۷) حیدری، غلامرضا، فرزانه قنادی نژاد و رحیم چینی پرداز، (۱۳۹۶)، "شناسایی و تحلیل اولویت‌های پژوهش در علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دکتری در این رشته"، علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۳(۱)، صص ۴۹-۷۳.
- (۸) رهنمای رودپشتی، فریدون، بهاره بنی طالبی دهکردی و مریم کاویان، (۱۳۹۱)، "تحلیل محتوای نشریات دارای رتبه علمی-پژوهشی رشته حسابداری در ایران"، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، صص ۱۲۱-۱۴۳.
- (۹) ساعی، محمدجواد، محمود لاری دشت بیاض و حسین فاتح گوش، (۱۳۹۴)، "بررسی و تحلیل محتوای تحقیقات علمی-پژوهشی حسابرسی در دو دهه اخیر"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، صص ۲۰۳-۲۲۰.
- (۱۰) سلیمانی امیری، غلامرضا، مصطفی ایزدپور و فاطمه گرامی‌راد، (۱۳۹۹)، "تحلیل محتوای نشریه علمی پژوهشی «پژوهش‌های تجربی حسابداری» طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷"، پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۱(۱)، صص ۱۲۱-۱۴۰.
- (۱۱) شیوه نامه ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات، (۱۳۹۸)، "تهیه دفترکل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی و مصوب معاونت پژوهش و فناوری- وزارت علوم"، تحقیقات و فناوری در تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۲.
- (۱۲) طاهرآبادی، علی اصغر و نسرین نیک نگر، (۱۳۹۷)، "بررسی رکود پژوهش‌ها و عدم تنوع موضوعات در مقالات حسابداری"، مجله حسابداری، ۱۲۹، صص ۸۷-۹۲.
- (۱۳) عابدی جعفری، حسن، محمد ابویی اردکان، فتاح آقازاده و فاطمه دلبری راغب، (۱۳۹۰)، "روش‌شناسی ترسیم نقشه‌های علم: مطالعه موردی ترسیم نقشه علم مدیریت دولتی"، روش‌شناسی علوم انسانی، ۱۷(۶۶)، صص ۵۳-۶۹.
- (۱۴) علی اصفهانی، یاسمن، زهرا دیانتی دیلمی و فاطمه صراف، (۱۴۰۱)، "بررسی میزان آشنایی دانشجویان دکتری حسابداری با روش‌شناسی تحقیق در ایران"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۳)، صص ۱۶۳-۱۹۰.
- (۱۵) کاشانی پور، محمد و داود محسنی نامقی، (۱۳۹۶)، "تحلیل پارادایم پژوهش‌های حوزه حسابداری مدیریت در کشور ایران: شواهدی از سه دهه اخیر"، پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۷(۱)، صص ۸۱-۱۰۱.
- (۱۶) گرامی‌راد، فاطمه، مهدی محمدی و نرگس سرلک، (۱۳۹۴)، "تولیدات علمی حوزه‌های حسابداری و مالی ایران در پایگاه اطلاعاتی Web of Science ۲۰۰۳-۲۰۱۳"، حسابداری مدیریت، ۸(۲۶)، صص ۱۳۱-۱۴۴.

- ۱۷) گرامی‌راد، فاطمه، مهدی محمدی و نرگس سرلک، (۱۳۹۳)، "تحلیل محتوای مجلات علمی-پژوهشی حسابداری و مالی منتشره بین سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۷"، فصلنامه علمی-پژوهشی حسابداری مدیریت، صص ۱۰۵-۱۲۲.
- ۱۸) گلیجانی، مهرداد، رضیه علی خانی، مهدی مران جویری و رضا فلاح، (۱۴۰۰)، "طراحی مدل فراترکیب عوامل مؤثر بر توسعه حسابداری در ایران"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۳(۵۰)، صص ۲۰۷-۲۲۸.
- ۱۹) مرادی، محمد و رضا صفی خانی، (۱۳۹۵)، "تحلیل پژوهش‌های حسابداری بخش عمومی در ایران و جهت‌گیری تحقیقات آتی"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۳(۴)، صص ۵۴۷.
- ۲۰) منصوری، فردین، علی ثقفی و نعمت‌اله موسی‌پور، (۱۳۹۳)، "مدلی برای کاربست‌پذیری رساله‌های دکتری حسابداری (با تأکید بر حل معضله‌های مالی و پولی)"، فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۷(۱)، صص ۱۷۳-۲۰۷.
- ۲۱) مهربانی، حسین و رضا غلامی‌جمکرانی، (۱۳۹۶)، "بررسی تحلیلی پژوهش‌های انجام شده در زمینه حسابرسی در ایران"، دانش حسابرسی، ۱۷(۶۶)، صص ۲۱۷-۲۴۱.
- ۲۲) مهشیدی، کیهان و فریده رفیعی مقدم، (۱۳۹۶)، "تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های مالیاتی موجود در کتابخانه سازمان امور مالیاتی کشور (طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۳)"، پژوهش‌نامه علم‌سنجی، ۳(۵)، صص ۹۷-۱۰۸.
- ۲۳) نمازی، محمد، محمد محمدیان و زینب مهتری، (۱۳۹۷)، "بررسی ساختار و چهارچوب مقاله‌های علمی پژوهشی در نشریه‌های بین‌المللی حسابداری"، پیشرفت‌های حسابداری، ۱۰(۲)، صص ۲۵۱-۲۸۲.
- ۲۴) نمازی، محمد، حسین رجب دری و اعظم روستا میمنندی، (۱۳۹۶)، "بررسی تعداد و تحلیل محتوای مقاله‌های مرتبط با اخلاق حرفه‌ای حسابداران در ایران"، پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، صص ۲۹۳-۲۲۶.
- ۲۵) نمازی، محمد و امین ناظمی، (۱۳۸۴)، "بررسی تحلیلی تحقیقات انجام شده در بورس اوراق بهادار تهران"، تحقیقات مالی، صص ۱۳۵-۱۶۶.
- ۲۶) نمازی، محمد و امین ناظمی، (۱۳۸۷)، "مروری بر پژوهش‌های حسابداری انجام شده در بورس اوراق بهادار تهران"، دانش حسابداری، صص ۱۱۱-۱۳۴.
- ۲۷) نوبخت، یونس، (۱۳۹۸)، "بررسی تولیدات علمی حوزه موضوعی اخلاق در حسابداری"، اخلاق در علوم و فناوری، ۱۴(۳)، صص ۱۲۵-۱۳۲.
- ۲۸) نوبخت، یونس، (۱۳۹۷)، "تحلیل محتوای پژوهش‌های حسابداری رفتاری در ایران"، حسابداری مدیریت، ۱۱(۳۹)، صص ۹۹-۱۱۳.

- ۲۹) نوبخت، یونس و مریم نوبخت، (۱۳۹۹)، "بررسی جریان دانشی و محتوایی مقالات دو فصلنامه پیشرفت‌های حسابداری از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۷"، فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۲۳(۶)، صص ۱۹-۳۸.
- ۳۰) نونهال نهر، علی اکبر و معصومه کاظمی‌نوجه ده، (۱۳۹۸)، "تحلیل محتوای مقالات فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۶"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۶(۱)، صص ۱۲۳-۱۵۰.
- ۳۱) نیکومرام، هاشم، فریدون رهنمای رودپشتی و علی بیات، (۱۳۸۸)، "بررسی دلایل کمبود پژوهش‌های تجربی انجام شده در حوزه حسابداری مدیریت در ایران"، حسابداری مدیریت، ۲(۲)، صص ۸۳-۱۰۴.
- ۳۲) وقفی، سیدحسام، صدیقه کامران راد، طاهره نظری و الهه حلاج نیا، (۱۳۹۹)، "تحلیل محتوای مقالات دوفصلنامه حسابداری دولتی از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۸"، دوفصلنامه علمی-پژوهشی حسابداری دولتی، ۱(۷)، صص ۹۷-۱۱۲.
- ۳۳) یوسفی، احمد، (۱۳۷۹)، "مقایسه گرایش موضوعی مقالات کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران و پایگاه اطلاعاتی ایزا در سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۷۷"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه تهران.
- 34) ABDC (2019), "Australian Business Deans Council (ABDC)", Journal Quality List 2019 2019, retrieved from <http://www.abdc.edu.au/master-journal-list.php>
- 35) Abramson, D., Lees, M., Krzhizhanovskaya, V. V., Dongarra, J. J., & Sloat, P. M. (2014), "Big Data Meets Computational Science", Preface for ICCS 2014. In ICCS, PP. 1-7.
- 36) Blei, D. (2012), "Probabilistic Topic Models" (Communications of the ACM. 55 (4), PP.77-84, Obtenido de https://en.wikipedia.org/wiki/Topic_model.
- 37) Chow, C. W., & Harrison, P. D. (2002), "Identifying Meaningful and Significant Topics for Research and Publication: a Sharing of Experiences and Insights by 'Influential' Accounting Authors", Journal of Accounting Education, 20(3), PP. 183-203.
- 38) Dastani, M., Ziaei, S., & Delghandi, F. (2021), "Topic Analysis of Published Articles in Medical librarianship and Information Science in Iran Using Text Mining Techniques", Depiction of Health, 11(4), PP. 355-367.
- 39) Demski, J. S., Dopuch, N., Lev, B., Ronen, J., Searfoss, G., & Sunder, S. (1991), "A Statement on the State of Academic Accounting", Statement to the Research Director of the American Accounting Association.
- 40) Dumay, J., De Villiers, C., Guthrie, J., & Hsiao, P. C. (2018), "Thirty Years of Accounting, Auditing and Accountability Journal", Accounting, Auditing & Accountability Journal.
- 41) Dunbar, A. E., & Weber, D. P. (2014), "What Influences Accounting Research? A Citations-based Analysis", Issues in Accounting Education, 29(1), PP. 1-60.

- 42) Elshandidy, T., Shrives, P. J., Bamber, M., & Abraham, S. (2018), "Risk Reporting: A Review of the Literature and Implications for Future Research", *Journal of Accounting Literature*, 40, PP. 54-82.
- 43) Ferguson, C., & Seow, P. S. (2011), "Accounting Information Systems Research over the Past Decade: Past and Future Trends", *Accounting & Finance*, 51(1), PP. 235-251.
- 44) Gao, L., & Brink, A. G. (2017), "Whistleblowing Studies in Accounting Research: A Review of Experimental Studies on the Determinants of Whistleblowing", *Journal of Accounting Literature*, 38, PP. 1-13.
- 45) Greene, D., & Cross, J. P. (2017), "Exploring the Political Agenda of the European Parliament Using a Dynamic Topic Modeling Approach", *Political Analysis*, 25(1), PP. 77-94.
- 46) Griffiths, T. L., & Steyvers, M. (2004), "Finding Scientific Topics", *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 101(suppl_1), PP. 5228-5235.
- 47) Guan, J., Levitan, A. S., & Goyal, S. (2018), "Text Mining Using Latent Semantic Analysis: an Illustration through Examination of 30 Years of Research at JIS", *Journal of Information Systems*, 32(1), PP. 67-86.
- 48) Guffey, D. M., & Harp, N. L. (2017), "The Journal of Management Accounting Research: A Content and Citation Analysis of the First 25 Years", *Journal of Management Accounting Research*, 29(3), PP. 93-110.
- 49) Hashimi, H., Hafez, A., & Mathkour, H. (2015), "Selection Criteria for Text Mining Approaches", *Computers in Human Behavior*, 51, PP. 729-733.
- 50) Hastie, T., Tibshirani, R., Friedman, J. H., & Friedman, J. H. (2009), "The Elements of Statistical Learning: Data Mining, Inference, and Prediction", Vol. 2, PP. 1-758, New York: springer.
- 51) Heck, J. L., & Jensen, R. E. (2007), "An Analysis of the Evolution of Research Contributions by The Accounting Review, 1926–2005", *Accounting Historians Journal*, 34(2), PP. 109-141.
- 52) Hodge, G., & Greve, C. (2018), "Contemporary Public-private Partnership: Towards a Global Research Agenda", *Financial Accountability & Management*, 34(1), PP. 3-16.
- 53) Hofmann, T. (1999), "Proceedings of the 22nd Annual International ACM SIGIR Conference on Research and Development in Information Retrieval", *ACM*, PP. 50-57.
- 54) Hopwood, A. G. (2007), "Whither Accounting Research?", *The Accounting Review*, 82(5), PP. 1365-1374.
- 55) Hutchison, P. D., Daigle, R. J., & George, B. (2018), "Application of Latent Semantic Analysis in AIS Academic Research", *International Journal of Accounting Information Systems*, 31, PP. 83-96.

- 56) Hwang, S. Y., Wei, C. P., Lee, C. H., & Chen, Y. S. (2017), "Coauthorship Network-based Literature Recommendation with Topic Model", *Online Information Review*, 41(3), PP.18-336.
- 57) Kao, A., & Poteet, S. R. (Eds.). (2007), "Natural Language Processing and Text Mining", Springer Science & Business Media.
- 58) Kim, Y. M., & Delen, D. (2018), "Medical Informatics Research Trend Analysis: A Text Mining Approach", *Health Informatics Journal*, 24(4), PP. 432-452.
- 59) Lee, C., Kwon, O., Kim, M., & Kwon, D. (2018), "Early Identification of Emerging Technologies: A Machine Learning Approach Using Multiple Patent Indicators", *Technological Forecasting and Social Change*, 127, PP. 291-303.
- 60) Lesage, C., & Wechtler, H. (2012), "An Inductive Typology of Auditing Research", *Contemporary Accounting Research*, 29(2), PP. 487-504.
- 61) Linnenluecke, M. K., Birt, J., Chen, X., Ling, X., & Smith, T. (2017), "Accounting Research in Abacus, A&F, AAR, and AJM from 2008–2015: a Review and Research Agenda", *Abacus*, 53(2), PP. 159-179.
- 62) McMillan, G. S., & Casey, D. L. (2018), "Examining the Scope of the Accounting Literature: a Bibliometric Review of a Decade of Research", *International Journal of Bibliometrics in Business and Management*, 1(2), PP. 147-159.
- 63) Obermann, J., & Velte, P. (2018), "Determinants and Consequences of Executive Compensation-related Shareholder Activism and Say-on-pay Votes: A Literature Review and Research Agenda", *Journal of Accounting Literature*, 40, PP. 116-151.
- 64) Rebholz-Schuhmann, D., Oellrich, A., & Hoehndorf, R. (2012), "Text-mining Solutions for Biomedical Research: Enabling Integrative Biology", *Nature Reviews Genetics*, 13(12), PP. 829-839.
- 65) Rehurek, R., & Sojka, P. (2010), "Software Framework for Topic Modelling with Large Corpora", In *In Proceedings of the LREC 2010 Workshop on New Challenges for NLP Frameworks*.
- 66) Röder, M., Both, A., & Hinneburg, A. (2015), "Exploring the Space of Topic Coherence Measures", In *Proceedings of the Eighth ACM International Conference on Web Search and Data Mining*, PP. 399-408.
- 67) Rodriguez-Esteban, R., & Bundschuh, M. (2016), "Text Mining Patents for Biomedical Knowledge", *Drug Discovery Today*, 21(6), PP. 997-1002.
- 68) Russell, S., Milne, M. J., & Dey, C. (2017), "Accounts of Nature and the Nature of Accounts: Critical Reflections on Environmental Accounting and Propositions for Ecologically Informed Accounting", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.

- 69) Saheb, T., & Saheb, M. (2019), "Analyzing and Visualizing Knowledge Structures of Health Informatics from 1974 to 2018: a Bibliometric and Social Network Analysis", *Healthcare Informatics Research*, 25(2), PP. 61-72.
- 70) Salloum, S. A., Al-Emran, M., Monem, A. A., & Shaalan, K. (2018), "Using Text Mining Techniques for Extracting Information from Research Articles", In *Intelligent Natural Language Processing: Trends and Applications*, PP. 373-397.
- 71) SAS (2019), "Natural Language Processing, Retrieved from", https://www.sas.com/en_us/insights/analytics/what-is-natural-language-processing-nlp.html.
- 72) Sbalchiero, S., & Eder, M. (2020), "Topic Modeling, Long Texts and the best Number of Topics", *Some Problems and Solutions. Quality & Quantity*, 54(4), PP. 1095-1108.
- 73) Srivastava, A. N., & Sahami, M. (Eds.). (2009), "Text Mining: Classification, Clustering, and Applications", CRC press.
- 74) Tuttle, B., & Dillard, J. (2007), "Beyond Competition: Institutional Isomorphism in US Accounting Research", *Accounting Horizons*, 21(4), PP. 387-409.
- 75) van Helden, J., & Uddin, S. (2016), "Public Sector Management Accounting in Emerging Economies: A Literature Review", *Critical Perspectives on Accounting*, 41, PP. 34-62.
- 76) Wang, C., Blei, D., & Heckerman, D. (2012), "Continuous Time Dynamic Topic Models", arXiv preprint arXiv:1206.3298.
- 77) Wang, X., & Fang, Z. (2016), "Detecting and Tracking the Real-time Hot Topics: A Study on Computational Neuroscience", arXiv preprint arXiv:1608.05517.
- 78) Wei, X., & Croft, W. B. (2006), "LDA-based Document Models for Ad-hoc Retrieval", In *Proceedings of the 29th Annual International ACM SIGIR Conference on Research and Development in Information Retrieval*, PP. 178-185.
- 79) Yau, C. K., Porter, A., Newman, N., & Suominen, A. (2014), "Clustering Scientific Documents with Topic Modeling", *Scientometrics*, 100(3), PP. 767-786.
- 80) Yücel, s. (2021), "Muhasebe Konularında 2015-2020 Yillari Arasında Türkiye'de Yayınlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 21(64), PP. 95-122.
- 81) Zengul, F. D., Oner, N., Byrd, J. D., & Savage, A. (2021), "Revealing Research Themes and Trends in 30 Top Ranking Accounting Journals: A Text Mining Approach", *Abacus*.
- 82) Zhang, Y., Chen, M., & Liu, L. (2015), "A Review on Text Mining", In *2015 6th IEEE International Conference on Software Engineering and Service Science (ICSESS)*, PP. 681-685, IEEE.

Abstract

<https://doi.org/10.30495/faar.2023.1971643.3570>

Application of Text Mining Techniques in Analyzing the Topic Flow of Papers Published in Iranian Accounting Journals

Mostafa Ghannad¹
Mohammad Arabmazar Yazdi²
Mohammad Hossein Safarzadeh Bandari³
Reza HesarZadeh⁴

Received: 21 / March / 2023 Accepted: 24 / May / 2023

Abstract

Objective: The advancement of postgraduate education and the substantial rise in the publication of papers in all fields of knowledge, particularly in the field of accounting, require closer attention to the current publication situation of scholarly papers. Studying the research trend through the topic analysis of papers published in domestic scholarly journals, which is an example of the scientific map of a field, is of outstanding importance for organizations, researchers, and science policymakers. Therefore, the present study is aimed at analyzing the papers published in the journals approved by the Ministry of Science, Research and Technology in the field of accounting from the first issue published after receiving scientific rank until the end of 2020 employing text mining techniques.

Methods: Out of 4924 papers published in 20 accounting journals over three decades, 4201 papers whose English abstracts were available on the websites of journals and databases were selected as the sample and used for subject classification.

To identify the most important words used in the papers, TF-IDF weighting algorithm was used, and the LDA topic modeling technique was implemented to extract topics. Moreover, the Python programming language was employed to apply text mining algorithms.

Results: The research findings indicate that capital market (29%), financial accounting (20%), corporate governance (10%), financial reporting and corporate social responsibility (9%), management accounting (9%), auditing (8%), finance and investment (7%), public sector accounting (3%), accounting education and research (3%), banking and information systems (2%) are respectively the most important research areas in Iranian accounting journals.

Reviewing the publication trend of papers in each of the popular research areas suggests that the topics of public sector accounting, auditing, financial reporting and corporate social responsibility, management accounting, banking and information systems, and accounting education and research follow a growing publication trend. In contrast, the topics of financial accounting, capital market, and finance and investment show a downward publication trend, and the topic of corporate governance continues a steady publication trend.

Conclusion: The results reveal that some research areas such as accounting information systems, public sector accounting, and accounting education and research, compared to other research areas, have been given less attention since not many attempts have been made to publish papers in these areas; thus, it is suggested that scholars pay more careful attention to journals' science and publishing policies.

Keywords: Accounting Research, Text Mining, Accounting Journals, Science Policy, Research Trend.

¹ Department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
m_ghanad@sbu.ac.ir

² Department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
Corresponding Author. Marabmazar@sbu.ac.ir

³ Department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
m_safarzadeh@sbu.ac.ir

⁴ Department of Accounting, Faculty of Administrative Sciences and Economic, Ferdowsi University, Mashhad, Iran.
Hesarzadeh@um.ac.ir

<http://faar.iauctb.ac.ir>

38

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License